

ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ

Број захтева _____

Датум _____

СЕНАТУ УНИВЕРЗИТЕТА У БЕОГРАДУ
- Посредством Већа научних области друштвено-хуманистичких наука

ПРЕДЛОГ ЗА ИЗБОР У ЗВАЊЕ РЕДОВНОГ ПРОФЕСОРА
(члан 65 Закона о високом образовању)

**I - ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ ПРЕДЛОЖЕНОМ ЗА ИЗБОР У ЗВАЊЕ
РЕДОВНОГ ПРОФЕСОРА**

1. Име, средње име и презиме кандидата **Мило, Растко, Ломпар**
2. Ужа научна, односно уметничка област за коју се наставник бира **Српска књижевност, предмет Српска књижевност 18. и 19. века**
3. Радни однос са пуним или непуним радним временом **пуним**
4. До овог избора кандидат је био у звању **ванредног професора**
у које је први пут изабран **18. 5. 2005.**

за ужу научну, односно уметничку област /наставни предмет **Српска књижевност, Српска књижевност 18. и 19. века**

II - ОСНОВНИ ПОДАЦИ О ТОКУ ПОСТУПКА ИЗБОРА У ЗВАЊЕ

1. Датум истека изборног периода за који је кандидат изабран у звање **17. 5. 2010.**
2. Датум и место објављивања конкурса **9. 6. 2010. „Послови“**
3. Звање за које је расписан конкурс **редовни професор**

**III - ПОДАЦИ О КОМИСИЈИ ЗА ПРИПРЕМУ ИЗВЕШТАЈА
И О ИЗВЕШТАЈУ**

1. Назив органа и датум именовања комисије **Изборно веће Филолошког факултета Универзитета у Београду, 26. 5. 2010.**

2. Састав Комисије за припрему извештаја:

Име и презиме	Звање	Ужа научна, односно уметничка област	Организација у којој је запослен
---------------	-------	---	-------------------------------------

- 1) **др Радивоје Микић**, редовни професор, предмет Увод у проучавање српске књижевности, Филолошки факултет Универзитета у Београду;
- 2) **др Снежана Самарџија**, редовни професор, ужа научна област Српска књижевност, предмет Народна књижевност, Филолошки факултет Универзитета у Београду;
- 3) **др Горан Максимовић**, редовни професор, ужа научна област Српска књижевност (Српска књижевност 18. и 19. века), Филозофски факултет Универзитета у Нишу;
- 4)

3. Број пријављених кандидата на конкурс **1**

4. Да ли је било издвојених мишљења чланова комисије **не**

5. Датум стављања извештаја на увид јавности **2. 8. 2010.**

6. Начин (место) објављивања извештаја **огласна табла Факултета, интернет презентација**

Факултета

7. Приговори **није било**

IV - ДАТУМ УТВРЂИВАЊА ПРЕДЛОГА ОД СТРАНЕ ИЗБОРНОГ ВЕЋА ФИЛОЛОШКОГ ФАКУЛТЕТА - 27. 10. 2010. год.

Потврђујем да је поступак утврђивања предлога за избор кандидата **др Мило Ломпар** у звање **редовног професора** за **ужу научну област Српска књижевност, предмет Српска књижевност 18. и 19. века** вођен у свему у складу са одредбама Закона, Статута Универзитета и Статута факултета и Правилника о начину и поступку стицања звања и заснивања радног односа наставника Универзитета у Београду.

**ДЕКАН
ФИЛОЛОШКОГ ФАКУЛТЕТА**

Проф. др Александра Вранеш

Прилози:

- 1 Одлука изборног већа факултета о утврђивању предлога за избор у звање; бр. 2600/1 од 1. 11. 2010.
2. Реферат комисије о пријављеним кандидатима за избор у звање; бр. 1403/1 од 2. 8. 2010.
3. Сажетак реферата комисије о пријављеним кандидатима за избор у звање;
4. Доказ о непостојању правоснажне пресуде о околностима из чл. 62.ст.4. Закона

На основу члана 127 и 131 Статута Филолошког факултета Универзитета у Београду и члана 65 Закона о високом образовању, Изборно веће Филолошког факултета на седници одржаној 27. октобра 2010. године, донело је

О Д Л У К У

Изборно веће Филолошког факултета прихвата позитиван извештај Комисије и предлаже да Веће научних области друштвено-хуманистичких наука да мишљење да се др Мило Ломпар, ванредни професор, може изабрати у звање редовног професора за ужу научну област Српска књижевност, предмет Српска књижевност 18. и 19. века на Катедри за српску књижевност са јужнословенским књижевностима Филолошког факултета Универзитета у Београду.

Доставити:

- Именованом-ој,
- Одсеку за опште и правне послове,
- Универзитету у Београду,
- Архиви.

Д Е К А Н
ФИЛОЛОШКОГ ФАКУЛТЕТА

Проф. др Александра Вранеш

С А Ж Е Т А К
ИЗВЕШТАЈА КОМИСИЈЕ О ПРИЈАВЉЕНИМ
КАНДИДАТИМА ЗА ИЗБОР У ЗВАЊЕ

I - О КОНКУРСУ

Назив факултета: Филолошки факултет
Ужа научна, односно уметничка област: Српска књижевност 18. и 19. века
Број кандидата који се бирају: 1
Број пријављених кандидата: 1
Имена пријављених кандидата:
1. Мило Ломпар
2.

II - О КАНДИДАТИМА

Под 1.

1) - Основни биографски подаци

- Име, средње име и презиме: Мило, Растко, Ломпар
- Датум и место рођења: 19. април 1962; Београд
- Установа где је запослен: Филолошки факултет
- Звање/радно место: ванредни професор, Катедра за српску књижевност са
- јужнословенским књижевностима
- Научна, односно уметничка област: Српска књижевност;
Српска књижевност 18. и 19. века

2) - Стручна биографија, дипломе и звања

Основне студије:

Назив установе: Филолошки факултет
- Место и година завршетка: Београд,

Магистеријум:

Назив установе: Филолошки факултет
- Место и година завршетка: Београд, 1993
- Ужа научна, односно уметничка област: Српска књижевност;
Српска књижевност 18. и 19. века

Докторат:

- Назив установе: Филолошки факултет
- Место и година одбране: Београд, 2000.
- Наслов дисертације: *Историјско, књижевно и поетичко наслеђе 18. и 19. века у позним делима Милоша Црњанског*
- Ужа научна, односно уметничка област: Српска књижевност;
Српска књижевност 18. и 19. века

Досадашњи избори у наставна и научна звања: асистент-приправник 1989, асистент 1994; доцент 2000. и ванредни професор 2005.

3) Објављени радови

Име и презиме: Мило Ломпар Научне публикације	Звање у које се бира: редовни професор		Ужа научна област Српска књ, Српска књ. 18. и 19. века	
	Број публикација у којима је једини или први аутор		Број публикација у којима је аутор, а није једини или први	
	пре последњег избора/реизбора	после последњег избора/реизбора	пре последњег избора/реизбора	после последњег избора/реизбора
Рад у водећем научном часопису међународног значаја објављен у целини	(M 14) 1			
Рад у научном часопису међународног значаја објављен у целини			(M 24) 3 (M 26) 3	(M 26) 5
Рад у научном часопису националног значаја објављен у целини			(M 44) 9 (M 51) 2 (M 53) 26	(M 44) 4 (M52) 1 (M 51) 1 (M 53) 5
Рад у зборнику радова са међународног научног скупа објављен у целини				
Рад у зборнику радова са националног научног скупа објављен у целини				
Рад у зборнику радова са међународног научног скупа објављен само у изводу (апстракт), а не и у целини				
Рад у зборнику радова са националног научног скупа објављен само у изводу (апстракт), а не и у целини				
Научна монографија, или поглавље у монографији са више аутора	(M41) 3 (M42) 2	(M41) 1 (M42) 7		
Стручне публикације	Број публикација у којима је једини или први аутор		Број публикација у којима је аутор, а није једини или први	
	пре последњег избора/реизбора	после последњег избора/реизбора	пре последњег избора/реизбора	после последњег избора/реизбора
Рад у стручном часопису или другој периодичној публикацији стручног или општег карактера				
Уџбеник, практикум, збирка задатака, или поглавље у публикацији те врсте са више аутора	(M 48) 4	(M42) 1 (M48) 4		
Остале стручне публикације (пројекти, софтвер, друго)				

Напомене: 1. Навести у ком часопису са SCI, SSCI или AHCI листе су радови објављени;

2. Квантитативно исказати научне резултате за стицање звања наставника у пољу друштвно-хуманистичких наука, према табелама 1. и 2. које су саставни део Критеријума за стицање звања наставника на Универзитету у Београду.

4) - Оцена о резултатима научног, односно уметничког и истраживачког рада

Ова оцена даје се на основу Критеријума за стицање звања наставника на Универзитету у Београду који ступају на снагу 1. октобра 2008. године

Књиге др Мила Ломпара показују, свака на свој начин, како овај проучавалац српске књижевности са једнаком убедљивошћу и аналитичком снагом може да се креће кроз различита подручја. Ако је, примера ради, у студији „Негде на граници филозофије и литературе“, др Мило Ломпар у средиште свог интересовања стављао књижевно-теоријску проблематику, у распону од питања кохеренције књижевног текста до проблема везаних за структуру драмског дела, онда је у студији „О трагичком песнику“ основно подручје његовог интересовања један вид Његошевог сложеног књижевног опуса. И као што је, тумачећи књижевну херменеутику Николе Милошевића, др Мило Ломпар међу првима код нас настојао да опише најважније књижевно-теоријске проблеме о којима је Никола Милошевић расправљао у једном врло широко конципираном контексту, тако је, приступајући интерпретацији Његошевих лирских песама, он показао завидну аналитичку вештину која му је омогућила да осветли и тематску сложеност Његошеве лирике, једнако као што је др Мило Ломпар успео да покаже и у чему су разлике између Његошеве поезије и „Луче микрокосма“ и „Горског вијенца“. Високи резултати у разматрању врло сложене тематике не би могли бити остварени да није било оне осетљивости за феномен књижевне уметности, о којој Волфганг Кајзер говори као о важној претпоставци сваког успеха у проучавању књижевности. Јер, реч је о проучаваоцу књижевности који поседује врло различита знања без којих се, примера ради, не би могло ући у сфере метафизичког у појединим Његошевим песамама. А управо срећни спој осетљивости за феномене књижевне уметности и ерудитске компоненте, уз не мање значајну способност полемичког заснивања подлоге на коју треба да се смести ново разумевање једне књижевне појаве, елементи су који др Мила Ломпара чине проучаваоцем који српској науци о књижевности даје веома важан допринос, тумачећи оно што је врло тешко за тумачење (књижевно-теоријски опус Николе Милошевоћа, на једној, и Његошеве лирске песме, на другој страни).

5) – Оцена резултата у обезбеђивању научно-наставног подмлатка

Менторство на магистарским и докторским студијама и учешће у комисијама за оцену и одбрану докторске дисертације и изборе у звања Одговорно и предано водећи наставу на основним студијама др Мило Ломпар је и као ментор магистарских и докторских дисертација показао изузетну одговорност према научном подмлатку. Под његовим менторством, о чему су приложени подаци у реферату, уобличене су значајне монографије, везане за историју српске књижевности и поезику појединих форми. захваљујући таквом приступу на највишем научном нивоу размотрена су и веома комплексна питања српске књижевности 18. и 19. века, што је омогућило и научну афирмацију и напредовање у звањима непосредних сарадника проф. др Мила Ломпара.

6) – Оцена о резултатима педагошког рада

Обавезно приказати и мишљење студената
Часове предавања из оба наставна предмета проф. др Мило Ломпар води прилежно, стручно и редовно, не запостављајући ни редовне индивидуалне консултације, иако се оне искључују из обавеза наставника и сарадника према новим пропозицијама. Мада се на Филолошком факултету Београдског универзитета још није ustalilo приказивање студентског мишљења о раду наставника и сарадника, педагошко-стручни квалитети рада проф. др Мила Ломпара веома се добро испољавају у посећености предавања, не само студената националних група, већ и страних филологија. Осим тога, у склопу обавезних студија, на завршној години студенти се опредељују за теме дипломских радова управо из области Српске књижевности 18. и 19. века. Водећи рачуна о настави и условима студирања на основним, мастер и докторским студијама проф. др Мило Ломпар је у сарадњи са доц. др Зорицом Несторовић саставио и хрестоматију, изузетно драгоцену и због тога што су студентима приближени иначе тешко доступни текстови из овог периода.

7) – Оцена о ангажовању у развоју наставе и других делатности високошколске установе

Уз врло високе резултате у научној и стручној области др Мило Ломпар је наставник на два предмета „Српска књижевност XVIII и XIX века“ и „Културна историја Срба“ на Катедри за српску књижевност са јужнословенским књижевностима и већ годинама је познат као изванредан предавач, савестан и у испуњавању других наставничких обавеза (рад са студентима који припремају дипломске радове и рад са магистрантима и докторандима). Као предавач др Мило Ломпар је веома познат и изван универзитетске наставе и његови наступи на јавним трибинама (Коларчева задужбина, Матица српска, Дом културе Студентски град, Дом омладине, културне установе у градовима Србије) привлаче велику пажњу, једнако као и његови прилози у периодици и дневној штампи. А то је још један доказ да је др Мило Ломпар један од оних проучавалаца књижевности који умеју да развију шири интерес за питања везана за српску књижевност и културу

Напомена: На исти начин приказати кандидата под 2. и сваког следећег пријављеног кандидата

III – ЗАКЉУЧНО МИШЉЕЊЕ И ПРЕДЛОГ КОМИСИЈЕ

Имајући у виду и научне и стручне резултате др Мила Ломпара (осам књига, од којих три имају поновљена и допуњена издања, четрдесет девет студија, тридесет један чланак, девет приређивачких радова, чиме је вишеструко испунио услове за унапређење у више звање) и његов предани наставнички рад, као и чињеницу да је он стекао значајно место у јавном и културном животу, Комисија са задовољством предлаже Изборном већу Филолошког факултета у Београду да др Мила Ломпара изабере у звање редовног професора за ужу научну област Српска књижевност (предмет Српска књижевност 18. и 19. века).

Место и датум: Београд, 1.8.2010.

ПОТПИСИ
ЧЛАНОВА КОМИСИЈЕ

Катедра за српску књижевност
са јужнословенским књижевностима
Филолошки факултет
Београд, Студентски трг 3

Наставно-научном већу Филолошког факултета
Универзитета у Београду

На седници Наставно-научног већа Филолошког факултета Универзитета у Београду, одржаној 26. V 2010. одређена је Комисија за избор једног редовног професора за ужу научну област Српска књижевност (предмет Српска књижевност 18. и 19. века). У Комисију су именовани: др Радивоје Микић, редовни професор; др Снежана Самарџија, редовни професор и др Горан Максимовић, редовни професор. Овај конкурс је објављен у листу „Послови“ (9. VI 2010). Након увида у конкурсни материјал Комисија има част да Наставно-научном већу Филолошког факултета Универзитета у Београду саопшти следећи

И З В Е Ш Т А Ј

На Конкурс за избор у звање редовног професора пријавио се само један кандидат, др Мило Ломпар, који је и до сада у звању ванредног професора предавао Српску књижевност 18. и 19. века и Културну историју Срба на Катедри за српску књижевност са јужнословенским књижевностима Филолошког факултета у Београду. Кандидат је уз пријаву приложио све потребне податке, биографију, библиографију и објављене радове.

Проф. др Мило Ломпар рођен је 19. априла 1962. у Београду, где је завршио основну школу и гимназију, а на Филолошком факултету у Београду дипломирао је 1987. на Групи за југословенске књижевности и општу књижевност. На истом Факултету је завршио постдипломске студије, одбранивши 1993. магистарски рад (*Актанцијални модел у делу „Лажни цар Шћепан Мали“ Петра II Петровића Његоша*). Докторску дисертацију, под насловом *Историјско, књижевно и поетичко наслеђе 18. и 19. века у позним делима Милоша Црњанског* одбранио је 2000. године такође на Филолошком факултету у Београду.

На Катедру за српску књижевност са јужнословенским књижевностима овог Факултета примљен је 1989, најпре у звању асистента-приправника, а затим је биран у звање асистента, 1994; доцента, 2000. и ванредног професора, 2005. Предмет Српска књижевност 18. и 19. века водио је и на Филолошко-уметничком факултету у Крагујевцу, као и курс на постдипломским студијама Филозофског факултета у Новом Саду. Тренутно је ангажован и на Богословском факултету у Београду. Био је сарадник факултетског научно-истраживачког пројекта (руководилац проф. др Драган Стојановић), а током 2005/2006. обављао је послове једног од директора АД „Политика“. Члан је Његошевог института ЦАНУ, председник Научног савета Његошеве задужбине, председник Задужбине Милош Црњански и председник Комисије за издавање капиталних дела српске књижевности.

У пријави на конкурс проф др Мило Ломпар је приложио целокупну библиографију:

I Академски радови

Магистарски рад: <i>Актанцијални модел у делу „Лажни цар Шћепан Мали“ Петра II Петровића Његоша</i> (одбрањен 1993, на Филолошком факултету у Београду)	М 72	3
Докторска дисертација: <i>Историјско, књижевно и поетичко наслеђе 18. и 19. века у позним делима Милоша Црњанског</i> (одбрањен 2000. на Филолошком факултету у Београду)	М 71	6
Укупно бодова		9

ИИ Књиге

11) <i>О завршетку романа (Смисао завршетка у роману „Друга књига Сеоба“ Милоша Црњанског)</i> , Рад, Београд, 1995, 7–296. награда „Станислав Винавер“	М 41	7
2) <i>Модерна времена у прози Драгише Васића</i> , Филип Вишњић, Београд, 1996, 7–216.	М 42	5
3) <i>Његош и модерна</i> , Филип Вишњић, Београд, 1998, 7–246.	М 42	5
4) <i>Црњански и Мефистофел (О скривеној фигури „Романа о Лондону“)</i> , Филип Вишњић, Београд, 2000, 7–172. награда „Ђорђе Јовановић“	М 41	7
5) <i>Аполонови путокази (Есеји о Црњанском)</i> , Службени лист СЦГ, Београд, 2004, 7–310. награда „Лаза Костић“ Матице српске	М 41	7
6) <i>Моралистички фрагменти</i> , Народна књига, Београд, 2007, 9–231.	М 42	5
7) <i>Црњански и Мефистофел (О скривеној фигури „Романа о Лондону“)</i> , Друго, измењено издање: Нолит, Београд, 2007, 7–194	М 42	5
8) <i>О завршетку романа (Смисао завршетка у роману „Друга књига Сеоба“ Милоша Црњанског)</i> , Друго, измењено издање: Друштво за српски језик и књижевност Србије, Београд, 2008, 9–330.	М 42	5
9) <i>Његош и модерна</i> , Друго, поправљено издање: Нолит, Београд, 2008, 7–294.	М 42	5
10) <i>Моралистички фрагменти</i> . Друго, проширено издање: Нолит, Београд, 2009, 7–319.	М 42	5
11) <i>Негде на граници филозофије и литературе (О књижевној херменеутици Николе Милошевића)</i> , Службени гласник, Београд, 2009, 5–230. Награда „Никола Милошевић“	М 41	7
12) <i>О трагичком песнику. Његошове песме</i> , Албатрос плус, Београд, 2010, 7–223.	М 42	5
Укупно бодова: М 41 (4) + М 42 (8) = 28 + 40		68

ИИИ Студије

1) „Трансцендент остаје недодирљив“, <i>Савременик</i> , Београд, година XXVIII, књига LVI, свеска 12, децембар 1982, 600–622.	М 53	1,5
2) „Imperatrix abscondita“, <i>Савременик</i> , Београд, година XXX, књига LIX, свеска 1–2, јануар–фебруар 1984, 125–143.	М 53	1,5
3) „Текст у оквиру“, <i>Знак</i> , Београд, година XIII, број 18, мај 1984, 24–33.		
4) „Кружење скривајућих ознака“, <i>Књижевна историја</i> , Београд, година XVII, број 65–66, 1984, 125–143.	М 24	4
5) „Име Павела Исаковича“, <i>Дело</i> , Београд, година XXXIII, број 5–6, мај–јун 1987, 191–203.		
6) „Незавршеност текста“, <i>Књижевна критика</i> , Београд, година XIX, број 6,		

новембар-децембар 1988, 121–135. [Исти текст објављен је и у зборнику <i>Текст у контексту</i> , Институт за књижевност и уметност – Рад, Београд, 1989.]	М 44	2
7) „Тамна сенка двоумице: <i>Црвене магле Драгише Васића</i> “ (I), <i>Књижевност</i> , Београд, година XLIV, књига LXXXVIII, свеска 7-8, јули-август 1989, 1217–1232.	М 53	1,5
„Тамна сенка двоумице: <i>Црвене магле Драгише Васића</i> “ (II), <i>Књижевност</i> , Београд, година XLIV, књига LXXXVIII, свеска 9, септембар 1989, 1417–1430.	М 53	1,5
„Тамна сенка двоумице: <i>Црвене магле Драгише Васића</i> “ (III), <i>Књижевност</i> , Београд, година XLIV, књига LXXXVIII, свеска 10, октобар 1989, 1625–1633.	М 53	1,5
Тамна сенка двоумице: <i>Црвене магле Драгише Васића</i> “ (IV), <i>Књижевност</i> , Београд, година XLIV, књига LXXXVIII, свеска 11–12, новембар-децембар 1989, 1981–1991.	М 53	1,5
8) „Тамна сенка двоумице“, у књизи: Драгиша Васић, <i>Црвене магле – Критичари о Драгиши Васићу</i> , Изабрана дела, приредио Гојко Тешић, књига прва, Просвета, Београд, 1990, 246–293.	М 53	1,5
9) „Именовање времена“, <i>Зборник Матице српске за славистику</i> , Нови Сад, број 42, 1992, 7–47.	М 51	3
10) „Мисао о срећи“ (I), <i>Књижевност</i> , Београд, година XLVII, књига ХСVII, свеска 3–4, март–април 1992, 580–587.	М 53	1,5
„Мисао о срећи“ (II), <i>Књижевност</i> , Београд, година XLVII, књига ХСVII, свеска 5–6–7, мај–јуни–јули 1992, 878–884.	М 53	1,5
„Мисао о срећи“ (III), <i>Књижевност</i> , Београд, година XLVII, књига ХСVIII, свеска 8–9–10, август–септембар–октобар 1992, 1533–1540	М 53	1,5
12) „Име ума“, <i>Књижевност</i> , Београд, година XLVIII, књига ХСIX, свеска 5–6, мај–јун 1993, 488–498.	М 53	1,5
13) „Корнет Марко Зимински“, <i>Књижевна реч</i> , Београд, година XXII, број 420–421, јул 1993, сепарат, IX–X.	М 53	1,5
14) „Једна критичка анализа“, <i>Реч</i> , Београд, 3, новембар 1994, 85–89.		
15) „Случај козака Шаповалова“, <i>Реч</i> , Београд, 13, септембар 1995, 105–107.		
16) „Путописно време“, у: <i>Љубомир Ненадовић и српска путописна традиција</i> , Филолошки факултет, Приштина, 1995, 89–95	М 44	2
17) „Интертекстуалност у причама Драгише Васића (словенски круг)“, <i>Зборник Матице српске за славистику</i> , Нови Сад, број 48–49, 1995, 19–68.	М 51	3
18) „Модерна свест и гротескни ликови у причама Драгише Васића“, (I), <i>Књижевност</i> , Београд, година XLIX, књига С, свеска 3–4, март–април 1996, 432–439.	М 53	1,5
„Модерна свест и гротескни ликови у причама Драгише Васића“ (II), <i>Књижевност</i> , Београд, година XLIX, књига СI, свеска 5–6, мај–јуни 1996, 426–431.	М 53	1,5
„Модерна свест и гротескни ликови у причама Драгише Васића“ (III), <i>Књижевност</i> , Београд, година XLIX, књига СII, свеска 7–8, јул–август 1996, 692–697.	М 53	1,5
19) „Модерни српски роман и херменеутика Николе Милошевића“, у: Никола Милошевић, <i>Књижевност и метафизика (Зиданица на песку II)</i> , Филип Вишњић, Београд, 1996, 291–315.	М 44	2
20) „Шетње по Риму: Црњански и Стендал“, <i>Летопис Матице српске</i> , Нови Сад, година 172, књига 458, свеска 5, новембар 1996, 681–724.	М 53	1,5
21) „Црњански и коментари: Радослав Петковић“, <i>Реч</i> , Београд, број 28, децембар 1996, 87–101.		

22) „Парадокс лажног цара“, <i>Годишњак за поетичка и херменеутичка истраживања</i> , 1, Београд, 1997, 131–151.	М 44	2
23) „Поезија или живот?“, <i>Књижевна критика</i> , Београд, година XXVI, лето-јесен 1997, 149–154.		
24) „Зашто анђели не говоре гласно да их сви чују?“, <i>Годишњак за поетичка и херменеутичка истраживања</i> , 2, Београд, 1998, 250–261	М 44	2
25) „Зашто човек некоме мора да каже?“, <i>Летопис матице српске</i> , Нови Сад, година 175, књига 463, свеска 1–2, јануар–фебруар 1999, 90–100. [Исти текст је објављен и у <i>Српској вили</i> , Бијељина, година V, број 10, август 1999, 27–36.]	М 53	1,5
26) „Херменеутика детаља“, <i>Књижевност</i> , Београд, година L, књига CV, свеска 3–4, март–април 2000, 386–395.	М 53	1,5
27) „Национализам и дух апсурда“, <i>Летопис Матице српске</i> , Нови Сад, година 176, књига 466, свеска 7–8, јул–август 2000, 136–166	М 53	1,5
28) „Дух просвећености у српској аутобиографији“, у књизи: <i>Живот и дело Доситеја Обрадовића</i> (зборник радова), Завод за уџбенике и наставна средства, Београд, 2000, 429–434.	М 44	2
29) „Левичари са деснице“, <i>Летопис Матице српске</i> , Нови Сад, година 177, књига 467, свеска 5, мај 2001, 697–704.	М 53	1,5
30) „Лакрдијаш и светац“, у: <i>Његош наш савременик</i> , Духовни центар Свети Исаије од Оногшта, Никшић, 2002, 102–107.	М 44	2
31) „Луча микрокозма и питање о души“, у: Петар II Петровић Његош, <i>Луча микрокозма</i> , Његошева задужбина – Службени лист СРЈ, Београд, 2002, 5–116. [Овај текст, са мањим разликама, објављен је и на немачком језику: „ <i>Der Strahl des Mikrokosmos und die Frage nach der Seele</i> “, у: Petar II Petrović Njegoš, <i>Der Strahl des Mikrokosmos</i> , Ins Deutsche übertagen Anica Savić-Rebac, Njegoš` Foundation – Službeni list SRJ, Београд, 2002, 5–142. Он се, такође, појавио и као део критичког издања ЦАНУ: „ <i>Луча микрокозма и питање о души</i> “, у: Петар II Петровић Његош, <i>Луча микрокозма</i> , Сабрана дјела, критичко издање, I, ЦАНУ, Подгорица, 2004, 105–206.]	М 14	4
32) „Код Хиперборејаца: Црњански и Гете“, <i>Српске народне новине</i> , Будимпешта, 19. децембар 2002, Нова серија, год. XII, бр. 51–52, 8–9. [Овај текст је објављен и у <i>Нашем стварању</i> , Лесковац, год. XLIX, 1–4/2002, 33–40.]	М 53	1,5
33) „Литература и филозофија у херменеутици Николе Милошевића“, <i>Зборник Матице српске за књижевност и језик</i> , Нови Сад, књига XLVII, свеска 2–3/1999, 353–379. [Овај текст је прихваћен 8. јуна 2001, а штампан фебруара 2003. године.]	М 24	4
34) „Књижевни историчар Јован Деретић“, Задужбина Илије М. Коларца, Београд, 2003, 5–35. [Овај текст је објављен и у <i>Зборнику Матице српске за књижевност и језик</i> , Нови Сад, књига L, свеска 3/2002, 491–507. Прихваћен је 10. септембра 2003, а штампан новембра 2004. године.]	М 24	4
35) „Код Хиперборејаца: Пије XII“, <i>Летопис Матице српске</i> , Нови Сад, год. 179, књ. 472, св. 4, октобар 2003, 648–655.	М 53	1,5
36) „Паукова мрежа: Црњански и Бошко Петровић“, у: <i>Разговор о тајнама Бошка Петровића</i> (зборник радова), Матица српска, Нови Сад, 2004, 31–36.	М 44	2
37) „Профил Драгише Васића“, у: Драгиша Васић, <i>Изабрана дела</i> , Народна књига, Београд, 2004, 5–31.	М 44	2
38) „Роман о Лондону: Колико кишних капи?“, у: Милош Црњански, <i>Роман о Лондону</i> , НИН – Завод за уџбенике и наставна средства, Београд, 2004, 695–736. (Овај текст, са незнатним проширењима, прештампан је у издању: <i>Књига о Црњанском</i> , приредио Мило Ломпар, СКЗ, Београд, 2005, 350–404.)	М 44	2

39) „Путовање по Италији: Црњански и Гете“, <i>Годишњак Катедре за српску књижевност са јужнословенским књижевностима</i> , година I, број 1, Београд, 2005, 175–228.	М 52	2
40) „Есејистичко искуство“, у: Ридигер Зафрански, <i>Зло или драма слободе</i> , превео Саша Радојчић, Службени лист СЦГ, Београд, 2005, 233–251. (Овај текст је објављен и у <i>Наслеђу</i> , Крагујевац, година III, број 4, 2006, 21–38.)	М 51	3
41) „О демонству лакрдијаша“, <i>Летопис Матице српске</i> , Нови Сад, год. 182, књ. 477, св. 3, март 2006, 294–327, [Овај текст је објављен у књизи: Петар II Петровић Његош, <i>Лажни цар Шћепан Мали</i> , Сабрана дела. Критичко издање, књ. III, ЦАНУ, Подгорица, 2007, поговор, стр. 257-298]	М 42	5
42) „Хана Арент и Никола Милошевић као критичари тоталитаризма“, <i>Летопис Матице српске</i> , Нови Сад, год. 183, књ. 479, св. 5, мај 2007, 893Б 903.	М 53	1,5
43) „Случај собарице Францл, Црњански и Казанова“, <i>Књижевни лист</i> , Београд, год. VI, бр. 61, 1. септембар 2007, 1, 13.		
44) „Књижевност и филозофија у херменеутици Николе Милошевића“, <i>Дух и разумевање (Николи Милошевићу у спомен)</i> , Филолошки факултет, Београд, 2008, 95–172.	М 44	2
45) „Комуникација и бука“, <i>Књижевност</i> , година LXIII, књига CXXI, број 1, 2008, 47–72.	М 53	1,5
46) „Лик-симбол и страст за разарањем“, <i>Летопис Матице српске</i> , Нови Сад, год. 185, књ. 483, св. 3, март 2009, 393–409.	М 53	1,5
47) „Слободан Јовановић и књижевност“, у: <i>Слободану Јовановићу у спомен</i> , приредио Данило Н. Баста, Правни факултет, Београд, 2009, 37–47.	М 44	2
48) Титоизам и секуларно свештенство, <i>Нова српска политичка мисао</i> , Нова едиција, XVII (2009), 1-2, стр. 263-286:		
49) Титоизам и хрватска културна поитика, <i>Летопис Матице српске</i> , Нови Сад, књ. 485, св. 3, март 2010, 361–413.	М 53	1,5
Укупно: М 14 (1) + М 24 (3) + М 42 (1) + М 44 (12) + М 51 (3) + М 52 (1) + М 53 (26) 4 + 12 + 5 + 24 + 9 + 2 + 39		95

ИВ Чланци

1) „Реч захвалности Винаверу“, <i>Алманах Винавер</i> , Београд, година I, број 1, јесен 1997, 147.		
2) „Мислилац на позорници“, <i>Свет речи</i> , Београд, број 4–5, 1997/98, 44–46. [Исти текст је објављен и у <i>Српској вили</i> , Бијељина, година IV, број 8, мај 1998, 39–42.]	М 53	1,5
3) „Ко их раздваја да се не покољују?“, <i>ALEXANDRIA biblioteka</i> , Београд, No. 3, година I, јун 1998, 38–39.		
4) „По разлозима а не по шовинизму“, <i>Летопис Матице српске</i> , Нови Сад, година 177, књига 467, свеска 1–2, јануар–фебруар 2001, 215–218.	М 53	1,5
5) „Потказивач“, <i>Свеске</i> , Панчево, година XI, број 57–58, март 2001, 112–113.	М 53	1,5
6) „Духовна окупација“, у: <i>Његош наш савременик</i> , Духовни центар Свети Исаије од Оногшта, Никшић, 2002, 146–147		
7) „Етида за Јована Деретића“, <i>Летопис Матице српске</i> , Нови Сад, година 178, књ. 469, св. 6, јун 2002, 899–900.	М 53	1,5
8) „Милош Црњански – потказивач утопије“, <i>Глас јавности</i> , Београд, год. V, број 1. 581, субота 4. јануар 2003, 23.		
9) „Сад је ваш час и власт таме (Лука, XXII, 53)“, <i>Свевиђе</i> , Беране, број 7, април 2003, 54.		
10) „Мислилац модерних времена“, <i>Политика</i> , Београд, век други, година		

прва, субота 17. април 2004, ВЗ. [Исти текст је прештампан као предговор књизи <i>Најлепши есеји Николе Милошевића</i> , Просвета, Београд, 2004, 5–8.]	М 44	2
11) „О полемици“, <i>Свет речи</i> , Београд, 17–18, 2004, 9.		
12) „Модерни немири писца“, <i>Политика</i> , Београд, век други, година прва, субота 31. јул 2004, КД5.		
13) „У срцу велике уметности“, <i>Политика</i> , Београд, век други, година прва, субота 23. октобар 2004, КУЛТУРА · УМЕТНОСТ · НАУКА, број 43, год. XLVI, страна I.		
14) „Слобода од савремености“, <i>Вечерње новости</i> , Београд, среда 15. јун 2005, Додатак: Култура, I.		
15) „Знакови времена“, <i>Вечерње новости</i> , Београд, среда 2. новембар 2005, Додатак: Култура, I.		
16) „О самопонижењу“, <i>Бестселер</i> , Београд, година I, 1, 10. март 2006, 4.		
17) „О даху скривеном иза наших речи“, <i>Бестселер</i> , Београд, година I, број 2, 24. март 2006, 4.		
18) „О кичу“, <i>Бестселер</i> , Београд, година I, број 3, 7. април 2006, 4.		
19) „О обећању & О знању“, <i>Бестселер</i> , Београд, година I, број 4, 21. април 2006, 4.		
20) „О Солжењичину“, <i>Бестселер</i> , Београд, година I, број 5, 5. мај 2006, 4.		
21) „О ходницима власти“, <i>Бестселер</i> , Београд, I, 6, 19. мај 2006, 4.		
22) „О Доситеју“, <i>Бестселер</i> , Београд, I, број 7, 2. јун 2006, 4.		
23) „О Црној Гори“, <i>Бестселер</i> , Београд, I, број 8, 16. јун 2006, 4.		
24) „О мудрости & О злу“, <i>Бестселер</i> , Београд, I, 9, 30. јун 2006, 4.		
25) „О собама у којима живе писци“, <i>Бестселер</i> , Београд, I, 10, 4. јул 2006, 4.		
26) „О разуму и емоцијама“, <i>Бестселер</i> , Београд, I, 11, 28. јул 2006, 4.		
27) „О издаји“, <i>Бестселер</i> , Београд, година I, број 12, 11. август 2006, 4.		
28) „Светлост самотника“, <i>Политика</i> , Београд		
29) „Чудесни губитник“, <i>Бестселер</i> , II, 46, 7. децембар 2007, 12-13.		
30) „Чудесни губитник“, <i>НИН</i> , Београд, 6. децембар 2007, 60–61.		
31) „Треба волети кловна“, <i>Корази</i> , година XLII, свеска 11–12, 87–90.	М 53	1,5
Укупно бодова: М 44 (1) + М 53 (5) = 2 + 7,5		9,5

В Приређивачки радови

1) Лаза Костић, <i>Изабране песме</i> , избор, уводна студија и пропратни текстови Зорица Несторовић и Мило Ломпар, Завод за уџбенике и наставна средства, Београд, 1999, 7–20, 175–189.	М 48	2
2) Ђура Јакшић, <i>Јелисавета кнегиња црногорска</i> , избор, уводна студија и пропратни текстови Зорица Несторовић и Мило Ломпар, Завод за уџбенике и наставна средства, Београд, 2000, 7–19, 233–250.	М 48	2
3) Ханс-Георг Гадамер, <i>Филозофија и поезија</i> , превео Саша Радојчић, избор Мило Ломпар, Службени лист, Београд, 2002.	М 48	2
4) Никола Милошевић, <i>Изабрана дела</i> , I–V, приредио Мило Ломпар, Службени лист, Београд, 2003.	М 48	2
5) <i>Српска књижевност XVIII и XIX века: барок, просвећеност, класицизам, предромантизам</i> , хрестоматија, приредили Мило Ломпар и Зорица Несторовић, књига I (XVI–426), књига II (428–885), Филолошки факултет – Београд, Нова светлост – Крагујевац, 2003. Треће, допуњено издање: Чигоја, Београд, 2009.	М 42	5
6) <i>Најлепши есеји Николе Милошевића</i> , избор и предговор Мило Ломпар, Просвета, Београд, 2004.	М 48	2
7) Драгиша Васић, <i>Изабрана дела</i> , избор и предговор Мило Ломпар, Народна књига, Београд, 2004.	М 48	2

8) <i>Књига о Црњанском</i> , приредио Мило Ломпар, СКЗ, Београд, 2005.	М 48	2
9) Никола Милошевић, <i>Буктиње</i> , приредио Мило Ломпар, Задужбина Милоша Црњанског – Београд, Орфеус – Нови Сад, 2008.	М 48	2
Укупно бодова: М 42 (1) + 48 (8) = 5 + 16		21

ВИ Прикази, рецензије, критике

1) „Мирно око истраживача“, [Јован Деретић, <i>Културна историја Срба</i> , Филолошки факултет - Београд, Нова светлост - Крагујевац, 2001], <i>Политика</i> , Београд, број 31667, година ХСVIII, субота 29. децембар 2001, (Културни додатак), V.		
2) „Моћ добре воље“, у: Ханс-Георг Гадамер, <i>Филозофија и поезија</i> , превео Саша Радојчић, избор Мило Ломпар, Службени лист СРЈ, Београд, 2002, 241–243.		
3) „О овом издању“, у: Никола Милошевић, <i>Филозофија диференције</i> , Изабрана дела, I, Службени лист, Београд, 2003, 7–16. [<i>Оригинални мислилац модерних времена, Нова зора</i> , Билећа, 1/2004, 258–266.]		
4) „Алојз Шмаус: Студије о Његову“, ПКЖИФ, Београд, књига LXVIII–LXIX, свеска 1–4, 2002–2003, 349–359. [Одштампано марта 2004. године.]	М 26	1
5) „Критичар и историчар“, <i>Летопис Матице српске</i> , Нови Сад, год. 180, књ. 473, св. 5, мај 2004, 827–833.	М 26	1
6) „Између реторике и херменеутике“, <i>Анали Борислава Пекића</i> , Београд, број 1, 2004, 201–207.	М 26	1
7) „Судбина критичара“, <i>Летопис Матице српске</i> , Нови Сад, год. 181, књ. 475, св. 3, март 2005, 433–440.	М 26	1
8) „Поетика самотништва“, <i>Летопис Матице српске</i> , Нови Сад, год. 181, књ. 475, св. 4, април 2005, 629–637.	М 26	1
9) „Модерни класик“, у: <i>Књига о Црњанском</i> , приредио Мило Ломпар, СКЗ, Београд, 2005, VII–XIV.	М 26	1
10) „О еклектичком духу“, <i>Летопис Матице српске</i> , Нови Сад, год. 183, књ. 480, св. 6, децембар 2007, 1110–1117.	М 26	1
11) „Трагички јунак и историја“, <i>Летопис Матице српске</i> , Нови Сад, год. 184, књ. 482, св. 6, децембар 2008, 1549–1557.	М 26	1
Укупно бодова: М 26 (8)		8

ВИИ Разговори, анкете, изјаве, интервјуи

1) „Уликсова Одисеја“, [Одговор на редакцијска питања посвећена српском преводу Џојсовог романа <i>Уликс</i>], <i>Књижевни магазин</i> , Београд, број 8, година II, фебруар 2002, 42.
2) „Дух трајања“, [In memoriam: Јован Деретић (1934–2002)], <i>НИН</i> , Београд, бр. 2673, 21. 3. 2002, 44.
3) „Тумачење поезије“ [Autorizovana verzija razgovora о <i>Antologiji srpske lirike 1900–1914</i> Leona Koјena, emitovanog на Treћem programu Radio Beograda 18, 19 i 20. marta 2002. U razgovoru su učestvovali Milo Lompar, Mihajlo Pantih, Goјko Teših i Rade Kuzmanoviћ.], <i>Трећи програм Радио Београда</i> , број 113, 114, зима-пролеће 2002, 375–412.
4) „Становиште прошлости и становиште садашњости“, [Neautorizovano izлагање, одржано у Domu omladine i emitovano на Treћem programu Radio Beograda, о књизи Ratka Ne{koviћа <i>Sredњovekovna filozofija</i>], <i>Књижевне новине</i> , Београд, број 1072/1073, година LIV/LV, 15. децембар – 15. јануар 2002/2003, 24–25.
5) „На субверзивној десници“, <i>Кораци</i> , XLII, свеска 11–12, 2008, 175–194.

до претходног избора		у периоду од 2005. до 2010.		
	Врста резултата (М)	Бодови	Врста резултата (М)	Бодови
I	М 71, М 72	9		
II	М 41 (3), М 42 (2)	31	М 41 (1), М 42 (6)	37
III	М 14 (1), М 24 (3), М 44 (8), М 51 (2), М 53 (22)	71	М 42 (1), М 44 (4), М 51 (1), М 52 (1), М 53 (4)	24
IV	М 44 (1), М 53 (4)	8	М 53 (1)	1,5
V	М 48 (4)	8	М 42 (1), М 48 (4)	13
VI	М 26 (3)	3	М 26 (5)	5
		130		80,5
Укупан број бодова		I + II + III + IV + V + VI = 210,5		

VIII Менторски рад

а) Магистарски радови

Кандидат	Тема магистарског рада	Датум одбране
Слађана Илић	<i>Моралистичке идеје у поезији Јована Стерије Поповића</i>	8. 4. 2005.
Тамара Пилетић	<i>Осећање кривице и романтичарски сензибилитет Буре Јакшића</i>	21. 4. 2005.
Надежда Пурић	<i>Слика жене у аутобиографској прози 18. и 19. века</i>	4. 3. 2007.
Николина Радосављевић	<i>Феномен женског у песништву српског романтизма</i>	23. 5. 2007.
Милијана Кандић	<i>Поезија Милоша Црњанског и Растка Петровића и експресионистичко сликарство</i>	9. 7. 2007.
Драгана Грбић	<i>Поступак алегоризације у опусу Јована Рајића</i>	12. 2. 2009.
Борислав Младеновић	<i>Приповедна начела и технике у путописима Љубомира П. Ненадовића</i>	14. 4. 2009.

б) Докторске дисертације

Кандидат	Тема докторске дисертације	Датум одбране
Мр Зорица Несторовић	<i>Трагички јунак у српској драми 19. века</i>	21. 10. 2005.
Мр Ненад Николић	<i>Схватање књижевне историје и проучавање српске књижевности 18. и 19. века у делима Павла Поповића и Јована Деретића</i>	14. 11. 2009.
Мр Ружица Јовановић	<i>Шабац и Мачва у књижевности друге половине 19. века</i>	19. 2. 2009.

У периоду након избора у звање ванредног професора, др Мило Ломпар је објавио три монографије а две раније објављене („О завршетку романа“ и „Његош и модерна“) појавиле су се у новим, допуњеним верзијама (то се посебно односи на монографију „О завршетку романа“ у коју су, поред прераде читавог текста, укључена потпуно нова поглавља). Исто тако, проф. др Мило Ломпар је објавио и више студија (III 41 – 49), чланака (IV 16 – 31), а приредио је и књигу „Буктиње“ Николе Милошевића.

Иако, барем на први поглед, може деловати као прилично изненађење, књига „Моралистички фрагменти“ (прво издање, „Народна књига“, Београд, 2007, друго, допуњено издање „Нолит“ и „Беокњига“, Београд, 2009) представља логичан исход већ добро познатих интересовања овог аутора за проблеме који су на међи науке о књижевности, филозофије и широког круга социјално-политичких идеја. Још од почетака свог рада на проучавању српске књижевности у распону од XVIII до XX века, др Мило Ломпар је показао врло истанчан слух за идеје које обликују духовни хоризонт једног времена. Пишући, примера ради, о

Његошевом делу „Лажни цар Шћепан Мали“, др Мило Ломпар у анализу не укључује само књижевно-теоријски и књижевно- историјски аспект већ ово дело посматра и у особеном светлу, упућавајући у њему прелазак са једне културе на другу, прелазак из једног круга идеја у други. Пошто је, како у поговору за књигу др Мила Ломпара тачно истиче Јован Деретић, мисао овог проучаваоца српске књижевности заснована на „полемичкој димензији“, логично је што тумачећи једно Његошево дело др Мило Ломпар настоји да оспори становиште (Јована Христића, пре свих других) да је овај велики песник „последњи епски човек у нашој књижевности“. Овом становишту се др Мило Ломпар супротставља тако што своју интерпретацију „Лажног цара Шћепана Малог“ усмерава и ка питањима модерности саме слике света и ка књижевним средствима којима се та модерна слика света реализује. Отуда је и било могуће да једна анализа која започиње од онога што је Богдан Поповић називао „ситне појединости“ стигне до сложених питања поетске семантике и до начина на који се у једном књижевном делу очитују елементи који Његошево дело укључују у духовни хоризонт модерних времена.

Исписујући у листу „Бестселер“ разгранату серију текстова са врло различитом тематиком, др Мило Ломпар је желео да, на једној страни, обликује слику духа једног времена у коме су многе вредности доведене у питање и да, на другој страни, дође у прилику да то и такво време постави у шири историјски контекст, чиме би се актуелним појавама дао један дубљи смисао. Др Мило Ломпар је проучавалац књижевности који има изразиту осетљивост за вредност и значај темељних хуманистичких идеја. Он је, исто тако, привржен херменеутичкој методи и увек склон да се позиционира као неко ко књижевну анализу види само као средство којим се долази у прилику да се започне расправа о знатно ширем кругу питања од оних која се уобичајено покрећу у књижевно-научним подухватима. Зато је сасвим логично што су његови „Моралистички фрагменти“ компоновани на врло необичан начин. Пошто су текстови из „Бестселера“ кратки и посвећени врло различитим темама, др Мило Ломпар је у првом издању те текстове укључио у две целине („Фрагменти I“, „Фрагменти II“), дајући средишње место дужим огледима („О духу моралиста“, „Левичари са деснице“), док је оглед под насловом „Зашто човек неке мора да каже“, посвећен тумачењу Андрићеве приповетке „Труп“, дошао на сам крај књиге. У другом издању, пошто је оно обимније, распоред грађе је нешто другачији. Краћи текстови су разврстани у три целине („Фрагменти I“, „Фрагменти II“, „Фрагменти III“), а оглед „Титоизам и секуларно свештенство“ је, уз огледе „О духу моралиста“ и „Левичари са деснице“, добио важно место, пошто је у њему др Мило Ломпар отворио расправу о једном врло широком тематском комплексу, који је у средишту његове пажње и у огледу „Титоизам и хрватска културна политика“ („Летопис Матице српске“, март 2010, стр. 361–413). Захваљујући оваквом распореду текстова и у првом и у другом издању „Моралистичких фрагмената“, књига др Мила Ломпара је добила облик целовитости који никако не могу имати обичне збирке већ објављених текстова. Свакако да је за разумевање и књиге у целини и свих текстова појединачно од посебног значаја уводни оглед „О духу моралиста“, пошто у њему др Мило Ломпар најпре даје опис моралистичке традиције од Сократа преко Протагоре, Монтења и Паскала до Ничеа и наших дана, настојећи пре свега да укаже на чињеницу да је моралиста увек субверзиван, да је он увек усредсређен на оспоравање предрасуда у интелектуалној сфери: „Иако испитују нашу будност и опрез у тренутку када пристајемо на преовлађујућу политичку, идеолошку, уметничку или животну форму, иако обележавају духовно кретање против матице, моралисти имају јасну свест о томе да њихово кретање не може имати хаотичан облик, да оно није пуко реаговање на подражај него је усредсређено у мери која човека излаже двоструким приговорима: приговорима које му упућује свет и приговорима који проистичу из човекове свести о себи“. Пошто се моралисти оглашавају у различитим временима на сличан начин, др Мило Ломпар истиче да се може говорити о „духу моралиста“ и он тај дух повезује са егзистенцијалним утемељењем сваког моралистичког становишта: „Ако је дух моралиста оно што уједињује различите мислиоце у исту фигуру, онда он представља неку врсту изворног егзистенцијалног импулса који подстиче човекову свест о сопственим противуречностима“. А та свест о скривеним противуречностима је оно што моралисти омогућава да „егзистенцијално искушава и

подупире у исто време две мисли које се међусобно доводе у питање“. Због тога што свој дух усмеравају против предрасуда, моралисти „исказују неку врсту искуства субверзивности.“

Указујући на моменат субверзивности у „духу моралиста“, др Мило Ломпар посебну пажњу посвећује уделу херменеутичког у деловању моралисте: „Отуд је моралистички дух – и у свом есејистичком облику – испуњен херменеутичким надањућем: он подразумева неки пренос две мисли или две осећајности, сукоб намера, потврђивање више очекивања, али све то – зашућујућим простирањем приповедног дејства – као да не циља некуд даље од себе, већ се успоставља као текстуални и егзистенцијални догађај.“ Ако је, дакле, моралиста неко ко настоји да открије скривени смисао, шта је право подручје његове акције? Пошто је моралисту видео као онога ко даје „егзистенцијални одговор“, др Мило Ломпар пред њега ставља један још важнији задатак: „Отуд догађај у моралистичком искуству не представљају фрагменти о битним епизодама дугачке повести о злу, него расути сигнали о дејству зла у модерном искуству слободе. То значи да нас моралиста не доводи у срце неког појма него нас – скривеном кривуљом сопственог кретања кроз трактате, уметничка дела, политичке чинове, историјске околности – наводи да се приближимо искуству зла“. А, пошто модерно доба види као време коме посебно важну димензију даје „модерно успављивање свести о злу“, др Мило Ломпар моралисту види као некога ко има изузетно важан задатак. У остваривању тог задатка моралиста мора да пристане и на измењену позицију у друштву: „Модерно успављивање свести о злу – крај циновске мреже толиких јавних говора о њему – праћено је свешћу о промењеном статусу уметности, чији јавни аспект више не постоји, јер је јавна сцена сведена на тржиште, па је уметност постала средство масовне забаве у мери да само површна оригиналност опстаје: они који нешто желе да значе морају себе изузети из овог тржишног такмичења, којим отпошиње велико доба мисаоно-емотивне удобности, самосвесне уметничке незрелости, у којој све оно чему недостаје јавни ефекат једноставно не постоји“. И тако др Мило Ломпар моралисту види као онога ко се суочава са потпуно новим поретком у свету идеја и људске праксе, ко, другим речима, мора да своју субверзивност заснује на новим претпоставкама. За обликовање хоризонта у коме ће настојати да гледа на појаве у српској књижевности и култури веома је важан оглед „Левичари са деснице“. Полазећи од једног сасвим конкретне повода, књиге „Повест о Мишкину“ Боре Ћосића, др Мило Ломпар у овом огледу своју анализу усмерава превасходно на духовно-историјски план, настојећи да прикаже један важан тренутак у нашој недавној прошлости, тренутак преласка из једног социјално-политичког устројства у друго. Позадину за расправу обликује и оно што карактерише светско-историјску позорницу, а што се може означити као рушење комунистичког друштвеног поретка и идеолошких темеља на којима је он био успостављен. Гледајући из те перспективе на читав низ промена које су захватиле и Запад и Исток, др Мило Ломпар посебну пажњу посвећује променама у хоризонту мишљења и уметничког стваралаштва. Један од феномена у том новоуспостављеном духовном хоризонту су и нови типови егзистенцијалних ситуација за поједине уметнике, тачније речено нова искуства о којима су они желели да оставе своја сведочанства.

То је и разлог што су они посегли за репрезентативним примерима из српске међуратне књижевности, запостављајући притом чињеницу да између тог времена и краја XX века постоје крупне разлике. Отуда је и логично што је др Мило Ломпар потребу неких наших савременика да своју егзистенцијалну позицију доведу у везу са позицијом Милоша Црњанског искористио као прилику да заснује полемички однос према неким ставовима Боре Ћосића и Радомира Константиновића, препознајући у њиховим становиштима превасходно идеолошку компоненту. А кад Бора Ћосић жели да себе прикаже као апатрида, др Мило Ломпар ће у томе видети настојање да се прикрије позиција „стипендисте“, човека који ужива подршку одређених политичких кругова и отуда се његова позиција никако не може доводити у везу са позицијом Црњанског, који је био одбачен „и овде и тамо“.

Управо оглед „Левичари са деснице“ показује најважније одлике перспективе из које др Мило Ломпар приступа тумачењу врло различитих појава из нашег књижевног, културног и политичког живота новијег времена. Наиме, он увек полази од конкретне догађаја и његових актера а онда, по потреби, свој херменеутички видокруг оснажује или примерима из

прошлости или аргументацијом која сеже у подручја знатно шира од књижевно-историјског начина посматрања појава. И мада се његови „Моралистички фрагменти“ морају посматрати као тематски врло сложена целина, неколико тема има посебно важно место. Једна од њих је тема власти, о којој је реч у фрагментима „О ходницима власти“, „Оставка“. Др Мило Ломпар власт не посматра само као социјално- политички феномен, њему је далеко важнији антрополошки аспект, будући да он жели да покаже како се људско биће мора односити према феномену власти уколико жели да сачува своју аутономију и достојанство. А, што је посебно важно, пишући о феномену власти и политичким догађајима, др Мило Ломпар задржава позицију онога ко се бави самим феноменом, а не толико конкретним манифестацијама. И отуда се и тако осетљиве теме, као што је стварање црногорског језика, не приказују са политичком страшћу већ са потребом да се, кретањем дуж историјске осе, пронађу корени једне актуелне појаве и њених импликација. Али, чини се да повезивање дијахронијске осе и неких догађаја из новијег времена др Мило Ломпару омогућава да заснује специфичну полемичку интонацију која даје основни смисао фрагменту „Оријентални персијски тепих, чију светлосмеђу подлогу украшавају цветни мотиви“, посвећеном анализи ставова и праксе Мирослава Крлеже у ратном и поратном времену. Али, што је и логично, врло често теме за своје фрагменте др Мило Ломпар тражи у простору српске књижевности и културе. Он притом посебну пажњу посвећује дејству националне свести код наших писаца, у распону од Доситеја Обрадовића, који своју националну припадност истиче у врло специфичним околностима, до неких наших савременика. Показујући како је Јован Стерија Поповић боље од Јована Скерлића видео суштински интерес српског народа, др Мило Ломпар, још једном, жели да упозори на кобно дејство идеологије у обликовању духовног хоризонта једног мислиоца. Чини се да сасвим посебно место у књизи имају фрагменти „О собама у којима живе писци“ и „Песници“. Узимајући за предмет интересовања судбине наших тако великих писаца, као што су Иво Андрић и Милош Црњански, и тако великих песника, као што су Растко Петровић и Душан Матић, др Мило Ломпар настоји да покаже улогу великог културног симбола у тешким и драматичним догађајима XX века. Као што Андрић и Црњански, свако на свој начин, симболизују фигуру писца као фигуру маргинализованог човека, тако и Растко Петровић и Душан Матић постају повод за једну више имплицитну него експлицитну расправу о осећању књижевне вредности и сопственог места у књижевности.

Али, ако треба тражити фрагмент који је написан са најдубљим уверењем и са врло видљивим симпатијама за један тип моралистичког духа, онда је то фрагмент „Светлост самотника“, посвећен тумачењу позиције Николе Милошевића у српском јавном и политичком животу краја XX и почетка XXI века и посвећен сагледавању места и улоге овог мислиоца у српској књижевности и култури. Др Мило Ломпар констатује да је Никола Милошевић „написао низ упечатљивих филозофских портрета, од којих су многи – попут оних о Унамуну, о Шестову, о Берђајеву – остали и нови и неупоредиви у српској култури, док су други – о Ничеу, о Фројду, о Марксу, о Леви-Стросу – откривали елементе једне аутономне и у себи разликотворне теоријске мисли, коју је њен аутор назвао филозофијом диференције, да би трећи – о Лукачу, о Троцком, о Лењину – преко дубоке и темељне критике марксизма у његовом практичном и теоријском виду, преко оштроумних осветљавања унутрашњих веза између марксизма и језуитизма, постали део мисличевог одговора на питање о постојању смисла у историји“. Полазећи од оваквих запажања, др Мило Ломпар настоји да оцрта ширину духовног контекста у коме се кретала филозофска и теоријска мисао Николе Милошевића. И тај контекст треба да буде подлога на којој се Никола Милошевић посматра као „самотничка личност“ и то на начин на који су самотници у српској култури били Божидар Кнежевић, Аница Савић Ребац и Црњански, о коме је Никола Милошевић писао, како каже др Мило Ломпар, „боље од свих“. И тако се портрет једног мислиоца претвара у повод за расправу о култури у којој људи врло високе вредности бивају потиснути на маргину дејством једног врло сложеног механизма. У том механизму врло важан удео има чисто политички моменат, будући да је Никола Милошевић највећа политичка искушења доживео у друштвеном поретку који је себе легитимисао као демократски. И како је онда

било могуће да једна интелектуална фигура европског духовног хоризонта буде у таквом положају? Објашњење за самотништво Николе Милошевића у српској култури и српском јавном животу др Мило Ломпар проналази у односу према вредностима, пошто по његовом мишљењу, Никола Милошевић „није оличавао ни другу, ни прву, ни друкчију, ни једину, ни праву, него најбољу Србију“.

Иако се у књизи „Моралистички фрагменти“ судбином Николе Милошевића бавио у једном ширем аспекту, настојећи да га постави у контекст осветљавања позиције једног типа културног јунака, др Мило Ломпар је своју монографију „Негде на граници филозофије и литературе“ („Службени гласник, Београд, 2009) у целини посветио „књижевној херменеутици Николе Милошевића“. Ова књига др Мила Ломпара има дугу генезу, пошто је њен зачетак оглед „Модерни српски роман и херменеутика Николе Милошевића“, објављен као поговор у књизи: Никола Милошевић: „Књижевност и метафизика (Зиданица на песку II)“, Филип Вишњић, Београд, 1996, стр. 291–313. Разрађенији облик су идеје из овог огледа добиле у студији „Литература и филозофија у херменеутици Николе Милошевића“, објављеној најпре у „Зборнику Матице српске за књижевност и језик“, Нови Сад, XLVII, свеска 2–3, 1999, стр. 353–379, а потом, под насловом „Књижевност и филозофија у херменеутици Николе Милошевића“, и у зборнику „Дух и разумевање (Николи Милошевићу у спомен)“, Филолошки факултет, Београд, 2008, стр. 95–172. Захваљујући том систематском усресређивању на Милошевићево тумачење књижевности је и настала прва књига посвећена теоријској и интерпретативној пракси овог изузетног проучаваоца српске књижевности. Књига „Негде на граници филозофије и литературе“ има девет поглавља и у њима се разматрају различити аспекти Милошевићеве интерпретације књижевности. Наслов за књигу др Мило Ломпар је преузео из писма које је Никола Милошевић упутио 1965. године Милошу Црњанском у Лондон. То Милошевићево писмо је, поред осталог, садржало његову намеру да свој приступ тумачењу књижевности одреди као приступ који у средиште свог интересовања поставља проблеме који се налазе „негде на граници филозофије и литературе“. А сам Милошевић је нешто раније о прози Милоша Црњанског писао из нове перспективе која је оставила дубок утисак на писца („у Вашем приказу ... први пут наилазим на интелектуална гледишта која ме сад, у мојим годинама, једино још занимају“ писао је Црњански свом тумачу). Пошто је реч о годинама у којима се мењала српска наука о књижевности, ни писмо Милоша Црњанског ни одговор Николе Милошевића не могу се посматрати независно од напора једне групе млађих проучавалаца књижевности да у српску науку о књижевности уведу важне промене. Зато се и може рећи да књига „Негде на граници филозофије и литературе“ др Мила Ломпара има и једну посебно важну димензију, пошто показује шта је Никола Милошевић унео у српску науку о књижевности и како је својим приступом конкретним књижевним делима утицао и на само разумевање природе књижевности и на нове генерације тумача књижевности код нас. Одбацујући позитивистичку традицију тумачења књижевности, Никола Милошевић је одиграо важну улогу у прихватању и примени нових књижевно-научних метода и то је био разлог што је др Мило Ломпар посебну пажњу посветио питањима везаним за природу Милошевићевог приступа тумачењу књижевних дела. И није нимало случајно што је др Мило Ломпар показао тако систематично интересовање за књижевно-теоријски и књижевно-критички рад Николе Милошевића, будући да и један и други настоје да се баве феноменима који су „негде на граници филозофије и литературе“. А пошто Никола Милошевић никада ниједну важну идеју или филозофско учење у целини није посматрао као нешто одвојено од конкретне људске судбине, било је логично да се он, као филозоф, заинтересује за књижевност пошто је она одувек имала баш тај задатак – да спаја идеје и људске судбине. А да би се та веза што боље могла испитивати потребан је посебан тип приступа књижевном делу и др Мило Ломпар га је означио као херменеутику књижевности. Херменеутика књижевности увек подразумева кретање по филозофском хоризонту, настојање да се у књижевном делу пронађу они елементи који омогућавају да се поглед на свет књижевног јунака повеже са одређеним филозофским аспектом тумачења света. И херменеутика и филозофска култура су, како то показује др Мило Ломпар, омогућили Николи Милошевићу да у нашој науци о књижевности постане репрезентант

једног вида аналитичког духа. За тај аналитички дух је, по виђењу др Мила Ломпара, посебно важна полемичка интонација теоријске мисли, потреба да се на проблем гледа тако да се у једнакој мери виде и лице и наличје.

Мада је везу између филозофије и књижевности успешно испитивао и на примеру дела Достојевског, Кампија и других писаца, за нашу културу је од посебног значаја што је Никола Милошевић баш Милоша Црњанског, и то у тренутку кад је овај писац због свог статуса политичког прогнаника био маргинализован у нашој књижевности, узео као репрезентативан облик повезивања једног књижевног света са филозофском димензијом. А, др Мило Ломпар показује да је Никола Милошевић у делима Милоша Црњанског пронашао једну сасвим специфичну филозофију људске судбине која се у својим дубљим слојевима додирује са меланхолијом, са једним, у основи, трагички интонираним доживљајем света. И као што је Милош Црњански јединствена појава у нашој књижевности, и Никола Милошевић је, по тумачењу др Мила Ломпара, јединствена појава баш због своје способности да се суверено креће кроз подручја оног низа научних дисциплина које свој доминантни интерес везују за човека. Отуда антрополошка проблематика даје основни тон првој књизи Николе Милошевића. Дефинишући специфичност Милошевићевог приступа тумачењу књижевности, др Мило Ломпар ће рећи да приступ који настоји да се креће изван уобичајених токова мора да се одреди као „гранично искуство“. А „гранично искуство је увек негде“ и то „негде“, по др Милу Ломпару, упућује на то да „филозофија и књижевност се, дакле, стапају, додирују, прожимају у некој непредстављивости, у некој замрачености, оне се – у оном суштинском што стварају кроз тај додир, у расколу који га прати – опиру видљивости самог судара“. То, пак, што Никола Милошевић није показивао интересовање ни за „бескрвна филозофска излагања“ али ни за „оне литерарне производе“ који „начитаност и позу претпостављају епском дару“, др Мило Ломпар види као претпоставку за овај Милошевићев темељни став: „Мој приступ литератури је, у извесном смислу, двострук: с једне стране књижевно дело ми служи као повод и подлога за филозофска извођења, а с друге стране изучавам структуру књижевног дела из перспективе њеног филозофског момента, чувајући се да у тој структури видим филозофски, биографски или историјски документ“.

Необичност Милошевићевог приступа и филозофским и књижевним темама др Мило Ломпар види као основни разлог да овог мислиоца сагледава као „у нас непознату могућност филозофске егзистенције“: „У духовном искуству Николе Милошевића постоји кретање од еминентно филозофских расправа, попут оних о слободи воље или о смислу историје, преко филозофских интерпретација различитих мислилаца и писаца, до аутономних књижевних творевина“. Оно што је, по мишљењу др Мила Ломпара, посебно важно свакако проистиче из околности да су се два основна подручја којима се кретала херменеутичка мисао Николе Милошевића изнутра повезивала тако што је он, на једној страни, одбацивао сваку филозофију која доводи у питање слободу људске јединке, а, на другој страни, он се супротстављао „идеолошкој функцији књижевности“. И мада је Никола Милошевић у својим списима настојао да се креће по једном практично неомеђеном тематском подручју, др Мило Ломпар сматра да су овог проучаваоца књижевности занимала пре свега следећа питања: „судбина модерног романа, однос књижевности и културе који оличава лик-симбол, питање о поезији и иманентна трансценденција, драмски концепт наддетерминације и колизија вредности, однос дела и целине у књижевној и филозофској структури, елементи херменеутичке биографије, критика тоталитаризма“. После овог пописа следи закључак др Мила Ломпара да „све ове теме припадају најопштијем односу који је у темељима књижевне херменеутике Николе Милошевића, јер су све у битним везама са искуством које се налази негде на граници филозофије и литературе“. Посебну пажњу је др Мило Ломпар посветио анализи најважнијих подручја у херменеутичкој делатности Николе Милошевића. Једно од њих је и оно које се тиче српског и европског романа. Ово поглавље је, као и читава књига, писано са изузетним уважавањем за допринос Николе Милошевића српској науци о књижевности, али пошто др Мило Ломпар не приступа тумачењу Милошевићевог дела апологетски, он на конкретним примерима показује како Милошевић на наш и европски роман не примењује иста мерила, због чега запада у парадоксалне ситуације: „Врхунски је

парадокс да се Милошевићев опис епике, у коју је Андрић уронио да би отклонио властиту лиричност, потпуно поклапа са његовим описом Флоберовог поступка, иако је сам луцидно показао како је Флобер тим поступком остварио – у форми алибија – своју лирску и медитативну тежњу“.

Из оваквих аналитичких недоследности проистиче оно што др Мило Ломпар назива „предразумевање“, а што, у ствари, треба видети као одређену априорну претпоставку (говорећи о Милошевићевом тумачењу неких карактеристика приповедачких поступака Достојевског и Миодрага Булатовића, др Мило Ломпар ће уочити разлику која је „ситуирана у предразумевање које утврђује приповедачке облике противуречности у роману Достојевског на исти начин на који не утврђује постојање противуречности у Булатовићевом роману“. Разлика се у анализи само „спушта“ на конкретно књижевно дело. Приказујући врло детаљно Милошевићев допринос тумачењу неких од највећих дела светске књижевности и неких од најважнијих дела српске књижевности, др Мило Ломпар ће, у закључку, указати на основни облик дубље недоследности херменеутичке мисли Николе Милошевића: „Као што је у анализама европског романа наш херменеутичар усредсређен на оно што је пређутано и подразумевано, тако се у анализама српског романа он бави оним што је експлицитно, па оваква одлука неминовно ствара неравнотежу између унутрашњег потенцијала херменеутичког хоризонта и појединачних решења у анализама српског романа. Модерни српски роман није онемогућио свог тумача да постави пређутана питања, будући да је (1) иманентно необјашњиво да сваки српски роман измиче мрежи противуречности у коју упадају европски романи, као што је (2) необјашњиво да се не јавља ни наговештај о скривеним питањима у тексту интерпретација, иако би тако наш херменеутичар могао открити како је такав наговештај небитан. Необјашњиво је, такође, да свако питање које изостаје увек води у идеолошком или психолошком смеру од којег наш херменеутичар непрекидно узмиче у својим тумачењима српског романа“. Оваква указивања на дубљу противуречност у средишту Милошевићеве херменеутике има само један циљ – др Мило Ломпар жели да укаже на могућности које су пропуштене, на димензије савременог српског романа које су остале неосветљене због тога што је тумач одлучио да се заустави на једној проблематичној равни интерпретације.

Указујући на то да је Никола Милошевић много више пажње посвећивао прози и драми него поезији, др Мило Ломпар истиче још једну околност. Никола Милошевић у своје интерпретације сасвим ретко укључује књижевно-историјске чињенице, пошто је његово интересовање усредсређено на оне феномене у књижевном делу који нису непосредно везани за књижевно-историјски аспект тумачења књижевности. Исто тако, истиче др Мило Ломпар, кад пише о поезији Никола Милошевић занемарује песнички облик и његове елементе зато што се држи свог уверења да „ако и прозни песнички текст казује у основи исто што и стих, онда је особеност поезије само у њеном облику, а не у њеном значењу“. А пошто Николу Милошевића превасходно занима значење књижевног текста, он занемарује песнички облик али се усредсређује на једно друго питање – на однос песничког дела и тзв. стварносног подстицаја за његов настанак. Као најбољи пример за илустрацију оваквог становишта Николе Милошевића др Мило Ломпар наводи експеримент који је Милошевић годинама изводио са студентима постдипломских студија на Филолошком факултету, користећи песму „Опроштајна“ бугарског песника Николе Јонкова Вапцарова. Милошевић је, наиме, од студената тражио да опишу животну ситуацију у којој се начао лирски субјект. Добијајући врло различите одговоре, Никола Милошевић је извео закључак који је потпуно у складу са његовим схватањем природе књижевности: „поезија не настаје без неког пресудног подстицаја из равни стварности, али сам песнички подухват, уколико је аутентичан, није у служби те стварности, ни као њена копија ни као њен инструмент“. Наравно, сам Милошевић је и поезији приступао из особене перспективе и њено разумевање је повезивао са идеолошком и психолошком компонентом читаочевог профила: „Сваки читалац има неки свој „угао деформације“ под којим чита песму, а природа тог угла се може протумачити помоћу његовог, читаочевог, индивидуално-психолошког или евентуално идеолошког профила“. Овакав Милошевићев став, по уверењу др Мило Ломпара, није нимало случајан,

будући да је сам Милошевић показивао наклоност према оним песничким делима у којима се објављује један „трагични метафизички квалитет“ као основна димензија слике света. Притом Милошевић очекује да у песничком делу основни семантички елементи буду само наговештени или пак „застрти“ ритмичко-мелодијским аспектом текста. То је био основни разлог што је Милошевић, по тачном запажању др Мила Ломпара, тако успешно тумачио песничке творевине Момчила Настасијевића.

Кад је, пак, ре. о драмским делима, Николу Милошевића је у њима интересовала радња и ликови. Интересовање за радњу и ликове др Мило Ломпар повезује са чињеницом да су „чиниоци мотивације ... доминантни чиниоци и у разумевању драмске структуре“. Идући за овим својим уверењем, Никола Милошевић је истицао да су чак и спорови између старих и нових књижевних школа ницали „обично на тлу уметничке мотивације“, што је јасан знак да је он мотивацију посматрао као елемент књижевног поступка који има врло широку функцију. Како каже др Мило Ломпар, Никола Милошевић је увек разликовао два типа мотивације: „постоји мотивација радње и мотивација ликова“. У мотивацији ликова Никола Милошевић је „наглашавао два процеса: индивидуализацију и карактеризацију лика“, пошто је сматрао да захваљујући овим елементима драмског поступка долази до „заплитања драмског чвора“. Као што је и у другим видовима тумачења књижевних дела настојао да дође до оригиналних решења, тако је Никола Милошевић и у процес тумачења драмских текстова увео, по запажању др Мила Ломпара, један нови инструмент – појам наддетерминације. Наиме, полазећи од чињенице да се у једном драмском делу појављују разнородни мотивацијски чиниоци, Никола Милошевић сматра да „наддетерминација обезбеђује да дејство ових чинилаца буде усклађено са доминантним драмским дејством, да се уланчавања различитих детерминација остварују непротивуречно, што омогућава да одлучујући драмски ток буде трагичан и што спречава да он буде чин у којем је једна од драмских мотивација однела превагу“. Не поричући оригиналност овог Милошевићевог става, др Мило Ломпар истиче да појам наддетерминације остаје прилично неодређен и да његово одређење подразумева и могућност да постоји драмско дело са две доминанте, од којих би једну образавала радња, а другу ликови, што је, само по себи, парадоксално.

Пошто је у својим теоријским разматрањима, посебно у књизи „Идеологија, психологија и стваралаштво“, велику пажњу посветио чиниоцима који нарушавају кохеренцију књижевног дела и пошто је као те факторе видео идеолошке и психолошке моменте, Никола Милошевић је, мада привржен модерној књижевно-научној методологији, показивао велико интересовање за ствараочеву личност, за његову биографију. То је и био разлог да се и др Мило Ломпар позабави питањем „херменеутичке биографије“, односно настојањем Николе Милошевића да биографију постави у темељ своје херменеутичке методе. Биографија је Николи Милошевићу омогућавала да прати у дејству „спољашњу нужност (епоху и време) и унутрашњу нужност (егзистенцију и карактер)“. Одговарајући на питање везано за присуство биографије у херменеутици Николе Милошевића, др Мило Ломпар ће се послужити Сартровим речима да је важно „моћи се непрестано враћати делу и знати да оно садржи извесну истину о биографији, коју преписка (коју је сам писац извитоперио) не може садржати“. Тако је Никола Милошевић дошао у прилику „да оцрта однос између две димензије једне личности“, да се, другим речима, бави амбиваленцијом смештеном у саму основу уметникове егзистенције. А испитивање односа између две димензије једне личности, као што је то показао др Мило Ломпар, важно је подручје херменеутичког деловања Николе Милошевића. Зато др Мило Ломпар и истиче: „Разнородност интерпретација Николе Милошевића увек је имала два различита сидра: свест о идеолошким и психолошким претпоставкама и онога ото је написано (текст и онога што је учињено (живот) омогућавала је Милошевићво кретање у правцу херменеутичке биографије“. А као најважнији разлог за Милошевићево опредељивљење за херменеутичку биографију др Мило Ломпар види уверење да „у животима знаменитих мислилаца, као уосталом и у животима обичних људи, често се може наћи такав догађај кроз који се прелама нешто битно за структуру њихове личности“. Наводећи као пример херменеутичке биографије Милошевићево бављење Шопенхауеровим животом, др Мило Ломпар ће рећи да преко тих биографских појединости Милошевић жели

да дође у прилику да каже како је све то „створило снажно меланхолично осећање у његовој души и оно је утицало на учење о вољи. Услед једнозначног притиска меланхолије, Шопенхауер је подлегао искушењу недиференцираности, па је сводио разноликост предмета спознаје на једно једино својство“. Тако се догодило нешто необично – један мислилац је „животне тегобе уздигао ... на ранг врховног онтолошког начела.“

Нема сумње да је бављење биографијама појединих писаца и филозофа омогућило Николи Милошевићу да види дејство социјално-политичких прилика на њихов живот и рад. Исто тако, и Милошевићева склоност да открива тзв. стварносну подлогу и у таквим уметничким творевинама као што су лирске песме може се видети као разлог за врло оштру критику тоталитарних идеологија и на њима заснованих друштвених поредака. Као што др Мило Ломпар показује у поглављу „Критика тоталитаризма“ Никола Милошевић спада у оне мислиоце који су доследно били критичари тоталитаризма. Бавећи се и тако драматичним догађајима, као што је самоспаљивање чешког студента Јана Палаха, Никола Милошевић је желео, по мишљењу др Мила Ломпара, да заснује „егзистенцијалну херменеутику“, односно он је желео да пронађе социјално-политичку позадину једног драматичног људског чина: „Својим избором примера, Никола Милошевић дискретно и посредно сугерише да постоји дух тоталитаризма са којим се суочио Јан Палах и починио самоубиство“. А своју критику тоталитаризма Никола Милошевић је развио на подлози коју обликује једно овакво искуство зато што је веровао да је „самоспаљивање Јана Палаха идеално-типски почетак у једној еволуцији Милошевићеве критике тоталитаризма, јер су у њему узорно представљени сви елементи који претходе тој критици.“ Овај став показује да др Мило Ломпар Милошевићеву критику тоталитаризма жели да повеже са људским искуством, са чињеницом да тоталитаризам ствара животне ситуације из којих се обликује трагичко људско искуство. Прелазећи у критици тоталитаризма и на један шири план, Никола Милошевић је, по анализи др Мила Ломпара, дошао у прилику да на специфичан начин осветли антиномије марксистичке идеологије, будући да је она била подлога за репрезентативне облике тоталитаризма, али и да, идући и шире од чисто идеолошког хоризонта своје критике, додје у прилику да сагледа питање човекове одговорности за смисао историје („баш зато што историјско кретање не поседује никакав смисао, сачувана је могућност – како то изгледа из перспективе филозофије диференције – да светом не управља никакав зли бог, већ да се препозна палета одговора које само бивствовање може да пружи у односу на изазове историје“). Из критике тоталитаризма Никола Милошевић, како то показује др Мило Ломпар, излази као онај ко се залаже за „либерално становиште, које је одређено интерпретаторовим претходним поверењем у идеју слободе и у идеју плуралности.“

У закључном поглављу своје књиге, поглављу „Књижевност и филозофија“, др Мило Ломпар ће, још једном, указати на изизетност положаја Николе Милошевића у српској култури, али ће, исто тако, показати како је спој филозофског и књижевног у његовој разгранатој интелектуалној делатности природан зато што је дошао изнутра, из саме природе духа овог истанчаног мислиоца: „Ова веза је изнутра обележена пригушеним сјајем самоанализа нашег херменеутичара, самоанализа које њега доводе у поље интерпретације, јер сенче свако сазнање једном личном заинтересованошћу, што укупан учинак чини не само сложенијим него и драматичнијим, сугеришући да је Никола Милошевић – премда веома везан за неке мотиве из античке филозофије и књижевности – првенствено мислилац модерних времена“. Опредељење за кретање по граници између филозофије и књижевности је, дакле, омогућило Николи Милошевићу да начини „један далекосежан интелектуални лук између филозофије и књижевности, јединствен у нашој култури и комплементаран једном колико ретком толико и драгоценом подручју у европској филозофији“. Књига „Негде на граници филозофије и литературе“ др Мила Ломпара не само што је осветлила најважније аспекте књижевне херменеутике Николе Милошевића већ је указала и на могућност да се тај тип херменеутике продужи у самој интерпретативној делатности др Мила Ломпара.

Ако постоји константа у научно-истраживачкој делатности др Мила Ломпара, онда је то проучавање Његошевог дела. До овог часа, поред низа мањих радова, др Мило Ломпар је о Његошу написао две студије. Прва је „Његош и модерна“, посвећена тумачењу „Лажног цара

Шћепана Малога“ а друга „Луча микрокозма и питање о души“, посвећена тумачењу Његошевог дела које је било велики изазов и за наше и за стране проучаваоце. Његошево дело „Лажни цар Шћепан Мали“ протумачено је у сасвим особеном кључу, проистеклом из потребе да се супротстави уверењу да је Његош „последњи епископски човек у нашој књижевности“. Др Мило Ломпар је у Његош евом делу успешно пронашао елементе који указују на могућност да се Његош посматра као претходница духа модерних времена у српској књижевности.

Намеривши да у средиште свог интересовања постави Његошеве лирске песме, др Мило Ломпар, још једном је одлучио да се бави оним елементима Његошевог опуса који нису били предмет знатније пажње. То је и разлог што се његова књига „О трагичком песнику“, у целини посвећена Његошевим лирским песмама, мора посматрати као прва књига посвећена овом аспекту сложеног Његошевог дела. Зашто је важно да се интерес проучавалаца књижевности усредсреди и на Његошеве лирске песме? Уместо одговора на ово питање довољно је указати на поступке једног проучаваоца српске књижевности и једног критичара. Наиме, пишући у духу своје импресионистичко-биографске методе о Петру II Петровићу Његошу, Светислав Вуловић је везу између пишчеве биографије и његових дела тражио, између осталог, и у стиховима из „Горског вијенца“, из дела за које се врло тешко може рећи да има било какву непосредну везу са Његошевим животом. Састављајући своју „Антологију српске поезије“, Зоран Мишић је, у складу са својим судом о високом месту Његошевом у историји српске поезије, овог песника заступио фрагментима из „Горског вијенца“ и „Луче микрокозма“. Изгледа, очито, као да ни Вуловић, ни Мишић нису знали да је Његош и лирски песник. А да су узели у обзир Његошеве лирске песме, Светислав Вуловић би на њиховом примеру могао знатно лакше да успоставља везе између Његошевог живота и његовог дела, једнако као што Зоран Мишић не би морао у своју антологију да уноси фрагменте, унео би неку од Његошевих песама. А то нам, заправо, показује да у свести чак и оних од којих се то не очекује Његош још увек не постоји као лирски песник.

Отуда се и може рећи да одлука др Мила Ломпара да лирске песме Његошеве узме за предмет својих анализа у књизи „О трагичком песнику“ има посебан значај и да се тако попуњава једна велика празнина у иначе врло богатој литератури о Његошевим делима. Да ли је Његошева поезија случајно остала по страни у досадашњој традицији тумачења дела овог класика српске књижевности? Наравно да није. Нека од Његошевих дела, као што је његово лирско ремек-дело, песма „Ноћ скупља вијека“, доста су дуго била непозната, док Његошеве песме, као и други видови његовог сложеног опуса, траже проучаваоца књижевности који има велика и разноврсна знања, у распону од књижевно-историјских до филозофских. Није мало било ни оних проучавалаца који су, имајући у виду „Горски вијенац“ и „Лучу микрокозма“, били склони да на његове лирске песме гледају као на нешто што није довољно репрезентативно за тако великог песника. И то је један од разлога што се и у овој књизи интерпретативна позиција др Мила Ломпара у својим основним елементима обликује као полемичка. Као што је у књизи „Аполонови путокази“ др Мило Ломпар полемичко становиште градио имајући у виду настојање већег броја тумача дела Милоша Црњанског да предност даду његовим раним делима а да његова позна дела гледају са неоправданом критичношћу, тако се у књизи „О трагичком песнику“ полемичко становиште формира и на супротстављању већ познатој тврдњи Јована Христића, али и на потреби да се у српској књижевности успостави нови однос између класицистичке поетике и поетике која од класицистичких претпоставки иде ка романтизму. Становиште са кога др Мило Ломпар посматра и тумачи Његошеву лирску поезију се обликује у супротстављању становишту Јована Христића, за кога је Његош „у најбољем случају ... даровити пастиш народне поезије, песник који је можда и имао нешто важно да каже, али што се брзо изгубило у једноличном току десетерачке еписке дикције“. Исто тако, показујући склоност да конфронтира Стерију и Његоша као представнике двеју различитих култура (епске и грађанске традиције), Јован Христић је, по мишљењу др Мила Ломпара, погрешно приказао кретања у српској књижевности XIX века, превасходно због потребе да књижевно-историјске дистинкције постави на контрастну подлогу.

Указујући на то да и у другим књижевностима контрастно гледање на велике песнике није ништа необично (у Немачкој се тако гледа на Гетеа и Шилера), др Мило Ломпар настоји да покаже како се у српској књижевности Јован Стерија Поповић и Његош могу поставити у контрастни однос захваљујући чињеници да се у њиховим делима може видети супростављено дејство класицистичке поетике и поетике која се заснива на недоследном односу према класицистичким начелима, због чега се за ту поетику може рећи да води ка романтизму. Ако Стерија и Његош репрезентују ове две поетике, др Мило Ломпар сматра да се из таквог њиховог књижевно-историјског положаја могу повући важне разлике. Основну разлику између двојице великих песника српске књижевности др Мило Ломпар види у томе што је Јован Стерија Поповић песник класицистичке оријентације, песник који и у својим најбољим песмама („Човек“, „Спомен путовања по дољњим пределима Дунава“) настоји да на свет и људску судбину гледа са становишта апсолутног разума који жели да дође до универзалних истина и сазнања. Пошто је Стерија у својим песмама врло често за предмет о коме ће певати узимао људску судбину и пошто је на човека гледао из једне особене перспективе, у његовој поезији има доста песимизма проистеклог из свести о тамној страни људске природе, али је тачка гледишта једна и једиствена, што значи да Стеријин песнички свет нема унутарњу разуђеност већ је доста једноличан, сведен на оно што је опште. За разлику од Стерије, Његош као лирски песник је, по запажању др Мила Ломпара, писао песме које су „често пригодне, у дугом стиху, испуњене сликовитошћу која је повезана са историјским аналогијама и класичним реминисценцијама“. Указујући на то да „увек постоје та два песника: и у једном времену и у свим временима једне књижевности“, др Мило Ломпар жели да каже да богатство једне књижевности и културе може да се обликује само кроз ту разноликост важних песничких гласова и да богатство српској књижевности XIX века обезбеђују један класициста и један недоследни класициста и предромантичар.

Одређујући, пак, Стерију као песника чију поезију обележава песимизам као крајње исходиште песниковог рационализма, а Његоша као трагичког песника, др Мило Ломпар указује на још једну компоненту у којој се огледа разлика између ова два песника. У Стеријиној поезији је *ја* увек успостављено као *ја* које посматра свет и прилике у њему, као *ја* које констатује, не учествујући непосредно у животним призорима чији опис обликује и чији смисао жели да докучи, док је *ја* у некој Његошевој песми *ја* које учествује у догађају чији се опис обликује, то је, дакле, *ја* које запада у врло драматичне ситуације и због тога у Његошевим песмама можемо да говоримо о неразрешивој парадоксалности положаја јединке у свету. Овако успостављена разлика између Стеријине и Његошеве поезије води ка још једној и знатно крупнијој димензији – код Стерије нема трансценденције, а код Његоша је има и због тога је Његош одређен и као метафизички песник. Да би детаљније описао Његошеву поезију др Мило Ломпар је изабрао шест песама („Људевиту Штуру“, „Мисао“, „Полазак Помпеја“, „Спровод праху С. Милутиновића“, „Летње купање на Перчању“, „Ноћ скупља вијека“) које је врло подробно анализирао, узимајући у обзир кад год је и колико год је то било неопходно ретка претходна тумачења (па макар то било и само зарад утврђивања значења само једне синтагме, као што је случај са интерпретацијом песме „Ноћ скупља вијека“, у којој се др Мило Ломпар позива на Бранка Поповића и његово драгоцено упућивање на значење синтагме „лишеник среће“ = човек без порода). А да би читалац могао да непосредно контролише ток аналитичарево мисли на почетак сваког поглавља је смештена песма чија интерпретација следи. Разлог за овакав поступак др Мила Ломпара треба тражити и у чињеници да неке од Његошевих песама које он анализира нису шире познате и зато је читаоцу потребан увид у сам текст песме. Кад се погледају песме које је за тумачење у својој књизи изабрао др Мило Ломпар, види се да је његов основни циљ био да покаже тематско богатство Његошеве поезије, његово кретање од метафизичке, преко културно-историјске и идиличне до љубавне тематике. Такав избор песама је био најбољи за постизање циља који је др Мило Ломпар изабрао, будући да би се Његошева песничка величина тешко могла добро видети само на песмама из једног тематског регистра.

Мада у средиште свог интересовања у појединим поглављима поставља конкретну песму, др Мило Ломпар кад год за тим има потребе говори и о тематски сродним песмама,

једнако као што се труди да Његошве лирске песме повеже са другим његовим делима, посебно са „Лучом микрокозма“ (нарочито кад је анализирана песма „Мисао“ и њена специфичност у Његошевом лирском опусу). А пошто је Његош, уз све остало, био и песник велике културе, песник који песму гради тако да се она мора посматрати у окружењу других песничких и филозофских дела, др Мило Ломпар је Његошеву поезију увек смештао у контекст, указујући на тематске и друге сродности и аналогije. Захваљујући таквом усмерењу Ломпарових аналитичких напора, читалац долази у прилику да вредност Његошеве поезије сагледа и кроз контекст у коме се она мора посматрати. Можда се природа аналитичке методе коју др Мило Ломпар користи може најбоље сагледати на примеру анализе песме „Људевиту Штуру“. Уочавајући најпре улогу личних заменица (реч је о заменицама *ја* и *ти*), др Мило Ломпар се пита „који садржај у том *ти* можемо наћи?“ У тражењу одговора на ово питање др Мило Ломпар полази од онога што је у тексту песме садржано: „На месту песничког *ја* препознаје се човек, док место песничког *ти* остаје неименовано: оно је само означено светлошћу“. Пошто симболика светлости има важну улогу и у другим Његошевим делима (а понајвише у „Лучи микрокозма“), др Мило Ломпар је настојао да кроз анализу песме укаже на важност односа између *ја* и *ти*: „Створивши песнички модус у коме је песничко *ја* (човек) управљено на једно *ти* (светлост), Његош је обликовао свест о човековој загонетности кроз непрестано ширење дискурзија из једног у други стих, кроз непрестано премештање песничког фокуса са *ја* на *ти*, са човека на светлост“. Тако је др Мило Ломпар ушао у једно важно тематско подручје Његошевог дела, подручје које симболизује тема човекове загонетности. А пошто се у Његошевој песми стално одређена својства преносе са човека на светлост, било је неопходно да се размотри симболика још неких елемената, а пре свега оних који омогућују успостављање односа између човека и природе. Међу тим елементима посебно важну улогу има огледало: „човек се огледа свуд око себе и види природу, небо и звезде, али човек истовремено размишља о ономе што види, он настоји да докучи смисао виђеног, па одређује и себе у том размишљању“. А опет се „човекова загладаност у себе, запитаност о себи, постепено и прецизно претворила у запитаност о ономе што сјаји, што се види свуд, што пребива у мистичком огледалу. То је светлосно *ти*“.

У конкретизовању садржаја „светлосног *ти*“ др Мило Ломпар ће, захваљујући тананом увиду у дубље симболичке слојеве песме „Људевиту Штуру“, доћи у прилику да закључи како је „на месту светлосног *ти* заступљен – скривени Бог. Он је свуд: у природи, у свемиру, у човеку“. Да би се на овај начин разрешила симболика „светлосног *ти*“ било је неопходно да се пажљиво размотри низ елемената у песми. Сви *ти* елементи су имали задатак да допринесу што сложенијем заснивању семантичких слојева у песми, једнако као што је увид у њихову природу омогућио др Милу Ломпару да Његоша види као метафизичког песника, песника који, полазећи од опажања непосредне реалности, иде ка ономе што је космичко. И то стално померање смисаоне перспективе у Његошевој песми је омогућило др Милу Ломпару да песму „Људевиту Штуру“ види као песму у којој је „Бог остао неименован“, а неименован је зато што у свему постоји на начин који се не може једнозначно одредити већ се може само одредити као „оно што је одсутно у речима које наговештавају његово присуство у метафоричким низовима светлости“. И тако је одгонетање симбола светлости у Његошевој песми омогућило тумачу да стигне до дубљих, метафизичких слојева песме. А тих слојева нема у неким другим Његошевим песмама (примера раду, у песми „Црногорац к свемогућем Богу“), пошто у њима нема настојања да се песник креће ка „спиритуализацији и деконкретизацији светлости“ што је основни предуслов за изградњу метафизичке компоненте у поезији. Завршавајући своју анализу песме „Људевиту Штуру“ запажањем да је Његош као песник „израз једне дубоке и истанчане осећајности“, др Мило Ломпар се, још једном, враћа полемичким претпоставкама које је поставио у темељ своје књиге „О трагичком песнику“. Да би, из нове перспективе, поткрепио контрастни положај Његоша и Стерије, др Мило Ломпар ће, баш на резултатима тумачења песме „Људевиту Штуру“, извести закључак: „Његош драмски и динамички обликује рефлексију о човеку, док Стерија то чини рефлексивно и статички: код Његоша је човек могућност бића а код Стерије само актуелност бића: Његошев оквир за човекову судбину је космогонијски а Стеријин – антрополошки. Битан наговештај

песничке различитости јесте и сазнање о посебном статусу светлости у Његошевој поезији“.

Показујући у анализи песме „Мисао“ да је „ум продужетак небеског простирања“, др Мило Ломпар је желео да Његоша прикаже као песника за кога је мисао „јача од ума, слична њему али не и истоветна са њим“, али и да, полазећи од представе о песнику који није класициста, опише најважније одлике посебног вида песничког искуства: „јер ја-које-учествује открива како постоје границе искуства иза којих пребива нешто што му је недоступно“. Тако др Мило Ломпар гради претпоставку за издвајање два типа мисли у Његошевој песми: „постоји мисао која одређује човека у ономе што је за њега суштинско, која га поставља у перспективу провиденцијалности; постоји, међутим, и мисао која се окупља око те по човека предодређујуће мисли, која обележава бригу и стрепњу, несигурност и страх као модусе у којима се јавља предодређујућа мисао“. Правећи, још једном, аналогију са Стеријиним песничким светом, др Мило Ломпар каже да код Стерије срећемо потребу да се гради контрастна фигура (да би се приказале различите равни људске егзистенције), док код Његоша ми имамо посла са „антиномичном структуром песничког искуства: мисао је или сведок бесмртности или је мисао о смрти“. Пореди мисао са муњом, Његош, како то показује др Мило Ломпар, жели да створи „светлосне метафоричке низове“: „мисао-као муња : што је спој светлости и динамизма – бива одређена „полетом“ и „љутошћу хитром“: и док муња тежи „своју свјетлост у мир усјјати“, дотле мисао „електризма пламом ... човјека пара“. Поред светлосне симболике коју Његош везује за мисао веома је важно и то што је мисао код њега и симбол творачког принципа и извор наде. Мада и у песми „Мисао“ др Мило Ломпар открива врло сложени подтекст који упућује на могућност да се ова Његошева песма чита у светлости различитих филозофских традиција, веома је важно и то што, говорећи о „човековој егзистенцијалној отворености за беско-начност“, тумач стиже и до могућности да се у тумачење основних смисаоних линија уведе и тема Христа: „Као мисао без Христа, одвојена од класичних страница мистичке путање, ова мисао о бесмртности – која је мисао против времена – остаје мисао о смрти, закована за време: у страху и дрхтању пред временом, она апелује на наду. То је нада мимо и, чак, против времена. Отуд је она нека врста модерне мисли: не само Бог него и понор“. Уводећи овакву могућност тумачења неких смисаоних тонова у Његошевој песми, др Мило Ломпар, овога пута из једног другачијег угла него у студији „Његош и модерна“, указује на могућност да се Његошево песничко искуство приближи једном знатно другачијем духовном хоризонту од хоризонта XIX века.

Нема сумње да је врхунац свог интерпретативног умећа др Мило Ломпар досегао у тумашењу песме „Ноћ скупља вијека“, видећи у овој песми не само Његошево лирско ремек-дело већ и тачку у којој су се сустигле и објединиле неке важне теме његове лирике. Одређујући те теме као „идилични, космолошки и танатолошки мотив“, др Мило Ломпар жели да упозори како их „у овој песми препознајемо као поновљене елементе песничког искуства“. Али као средишњи мотив у песми „Ноћ скупља вијека“, еротички мотив се јавља на јединствен начин, начин који омогућава да видимо „како песнички дух бива испуњен разнородношћу подстицаја које омогућава женско тело“. Мада се тема женског тела и његове лепоте јавља и у неким другим Његошевим песмама (примера ради, у песми „Три дана у Тријесту“) у песми „Ноћ скупља вијека“ Његош је отишао најдаље у обради „еротичког мотива“, будући да се у њој женско тело не приказује само као виђени објекат већ се у овој песми „појављује додир“. Настojeћи да тумачење ове песме постави у одговарајући контекст, др Мило Ломпар наводи речи Анице Савић-Ребац дат „опис једног мистичког доживљаја“, а то указује на чињеницу да је „еротички мотив“ спојен са једном знатно широм визијом коју Савић-Ребац одређује као осећање лирског субјекта „да људска душа има сношај са небом. Цела ова песма је једна чудесна „света свадба““. Прихватајући ово становиште Анице Савић-Ребац, др Мило Ломпар ће запазити да, захваљујући његовој доминацији, „танатолошки мотив ... остаје потпуно заклоњен“ а у песми одлучујући значај добија „мистичко подручје“ које може да се оформи само „у човековом духовном искуству“. Пажљиво аналитички расклапајући Његошеву песму, др Мило Ломпар ће рећи да не само да је у њој „идилични приказ (...) постављен као ситуациона и егзистенцијално-психолошка позадина „светог спајања“ него он истовремено обележава једно посебно подручје које се налази између

микрокозма, у којем се спајају човек и жена, и макрокозма: у којем се очитује љубав између Бога и појесиса“. А то, заправо, омогућава образовање „мистичког континуитета између различитих врста спајања: спајања људских бића, скривеног односа човека и природе и божанске везе између човека и космоса“.

Тако је, у ствари, др Мило Ломпар успео да покаже како се и у једној Његошевој песми, у којој доминантно место, барем на први поглед, има „еротички мотив“, у дубљим њеним слојевима појављују они тематски елементи који дају основни тон таквим његовим делима као што је „Луча микрокозма“. Пошто Његош спада у песнике који захваљујући својој великој култури у дубље слојеве својих дела уграђују различите видове интертекстовних веза, др Мило Ломпар је у свом тумачењу песме „Ноћ скупља вијека“ знатну пажњу посветио и могућности постављања ове песме у контекст који образују пре свега „Песма над песмама“ као лирска творевина која развија „сугестију о потпуном складу бивствовања и бића и идили“ и песма „Santa Maria della Salute“ Лазе Костића. А пошто Његош превазилази оквире идиле и пошто залази и у тематска подручја која су идили потпуно супротна (у „Ноћи скупљој вијека“ постоји „продор танатолошког мотива у структуру идиличног призора“), др Мило Ломпар је био у прилици да из још једног осбеног угла прикаже особеност Његошевог песничког поступка. Оно што, по уверењу др Мила Ломпара, чини основну смисаону компоненту у Његошевој песми је доминација „мистичке идеје *’hietos gamos*“ око које се „као око дубинске духовне спирале, на различитим тачкама песничке путање, окупљају разнородни мотиви“ а све са циљем да нам се покаже како смо „у „Ноћи скупљој вијека“ суочени са више слојева који припадају пореклу мистичке идеје, као и са више трагова њених преображења насталих на човековој духовној лествици“. И мада у студији „О трагичком песнику“ књижевно-историјска перспектива нема знатнију улогу (она је, додуше, положена у саму основу контраста Стерија – Његош), чини се да је др Мило Ломпар, дуж целе књиге, водио рачуна о одређеним књижевно-историјским моментима. То је посебно дошло до изражаја у тумачењу песме „Ноћ скупља вијека“, будући да је неке од истакнутих одлика ове песме немогуће видети изван оне поетичке парадигме која подразумева одвајање од класицизма и приближавање романтизму. Наиме, тешко је замислити класицисту који тако важну улогу даје „мистичкој идеји“ или који у тој мери обоготворава субјективни доживљај. А то нам пружа прилику да књигу „О трагичком песнику“ др Мила Ломпара видимо и као књигу у којој се књижевно-историјској проблематици прилази изнутра, кроз одлике књижевних текстова. Тако се, на трагу пре свега неких радова Драгише Живковића, књижевно-историјска проблематика у расправу уводи посредно али се њен значај тако дубље утемељује, пошто она добија стварну аналитичку вредност, јер је уведена у расправу о стварним одликама књижевних текстова једног времена.

Књиге др Мила Ломпара показују, свака на свој начин, како овај проучавалац српске књижевности са једнаком убедљивошћу и аналитичком снагом може да се креће кроз различита подручја. Ако је, примера ради, у студији „Негде на граници филозофије и литературе“, др Мило Ломпар у средиште свог интересовања стављао књижевно-теоријску проблематику, у распону од питања кохеренције књижевног текста до проблема везаних за структуру драмског дела, онда је у студији „О трагичком песнику“ основно подручје његовог интересовања један вид Његошевог сложеног књижевног опуса. И као што је, тумачећи књижевну херменеутику Николе Милошевића, др Мило Ломпар међу првима код нас настојао да опише најважније књижевно-теоријске проблеме о којима је Никола Милошевић расправљао у једном врло широко конципираном контексту, тако је, приступајући интерпретацији Његошевих лирских песама, он показао завидну аналитичку вештину која му је омогућила да осветли и тематску сложеност Његошеве лирике, једнако као што је др Мило Ломпар успео да покаже и у чему су разлике између Његошеве поезије и „Луче микрокозма“ и „Горског вијенца“. Високи резултати у разматрању врло сложене тематике не би могли бити остварени да није било оне осетљивости за феномен књижевне уметности, о којој Волфганг Кајзер говори као о важној претпоставци сваког успеха у проучавању књижевности. Јер, реч је о проучаваоцу књижевности који поседује врло различита знања без којих се, примера ради, не би могло ући у сфере метафизичког у појединим Његошевим песмама. А управо

срећни спој осетљивости за феномене књижевне уметности и ерудитске компоненте, уз не мање значајну способност полемичког заснивања подлоге на коју треба да се смести ново разумевање једне књижевне појаве, елементи су који др Мила Ломпара чине проучаваоцем који српској науци о књижевности даје веома важан допринос, тумачећи оно што је врло тешко за тумачење (књижевно-теоријски опус Николе Милошевоћа, на једној, и Његошеве лирске песме, на другој страни).

Уз врло високе резултате у научној и стручној области др Мило Ломпар је наставник на два предмета „Српска књижевност XVIII и XIX века“ и „Културна историја Срба“ на Катедри за српску књижевност са јужнословенским књижевностима и већ годинама је познат као изванредан предавач, савестан и у испуњавању других наставничких обавеза (рад са студентима који припремају дипломске радове и рад са магистрантима и докторандима). Као предавач др Мило Ломпар је веома познат и изван универзитетске наставе и његови наступи на јавним трибинама (Коларчева задужбина, Матица српска, Дом културе Студентски град, Дом омладине, културне установе у градовима Србије) привлаче велику пажњу, једнако као и његови прилози у периодици и дневној штампи. А то је још један доказ да је др Мило Ломпар један од оних проучавалаца књижевности који умеју да развију шири интерес за питања везана за српску књижевност и културу.

Имајући у виду и научне и стручне резултате др Мила Ломпара (осам књига, од којих три имају поновљена и допуњена издања, четрдесет девет студија, тридесет један чланак, девет приређивачких радова, чиме је вишеструко испунио услове за унапређење у више звање) и његов предани наставнички рад, као и чињеницу да је он стекао значајно место у јавном и културном животу, Комисија са задовољством предлаже Изборном већу Филолошког факултета у Београду да др Мила Ломпара изабере у звање редовног професора за ужу научну област Српска књижевност (предмет Српска књижевност 18. и 19. века).

У Београду,
1. VIII 2010.

Чланови Комисије:

.....
Др Радивоје Микић, редовни професор

.....
Др Снежана Самарџија, редовни професор

.....
Др Горан Максимовић, редовни професор